

sopotnja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
junij 2013, številka 2, letnik 2
ISSN 1848-4360
Reka, junij 2013

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Milan Grlica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ

Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.pgz@gmail.com
zanj: Dimitrij Jelovčan Bulatović
Fotografija na naslovnici: Marjana Mirković
Karikatura: Bojan Grlica

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Milan Grlica, Dimitrij
Jelovčan Bulatović, Darko Mohar, Boris
Rejec, Vitomir Vitaz, Marjana Mirković
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 600 izvodov

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Foto – naslovnica: Željko Stojanović
Tisk: Tiskara Sušak

Glasilo finančno podpirajo:
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

Slovenski dom KPD Bazovica
tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
tajništvo (tajnica Tea Tadej), knjižnica
in klubski prostori, torek in četrtek:
10.00–12.00, 18.00–20.00
MePZ, vaje: torek, 17.00
Dramska skupina: po dogovoru
Folklorna skupina: sredo, 19.00-20.30
Plesna skupina: ponedeljek 20–21.30,
sreda 20.45–22
Planinska skupina: torek, 20–22
Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek: 18
Dop. pouk slovenščine: ponedeljek,
začetniki: 17–18.30, nadaljevalci: 18.30–20
Mladinska skupina: po dogovoru
www.bazovica.hr/mladinci

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanik: Vojko Volk
Konzularni oddelek, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00
tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015
faks: + 385 1 46 80 387
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>
Konzularni dan na Reki: po dogovoru

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:
med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med
prazniki: 24 ur
tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split
Častni konzul Branko Roglič
tel./faks: +385 21 389 224
el. pošta:
generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

iz vsebine

Uvodnik	3
Iz društva	4
Iz svetov	18
Iz pouka DPS	19
Literarni kotichek	20
Si-T	20
Pogled z onkraj Snežnika	22
Srečanja	23
Foto kotichek	24

EGON: OPTIMIZACIJA ČASA IN ENERGIJE

VSAK KOZAREC IN KROŽNIK
TREBA DOBRO OPRATI

RAZEN
POŠKODOVANEGA

OBVESTILO

Konzularni dnevi

Veleposlaništvo RS v RH je za leto 2013 spremenilo organizacijo konzularnih dni in oceno o potrebi teh srečanj prepušča slovenskim organizacijam.

Vse zainteresirane za obisk konzularnega dne na Reki zato prosimo, naj svojo željo sporočijo v tajništvo KPD Bazovica. Po prejemu določenega števila prošenj bo društvo zaprosilo za organizacijo konzularnega dne in datum objavilo v mesečnem obvestilu in na spletni strani

www.bazovica.hr.

S konzularnega oddelka veleposlaništva RS v RH še sporočajo, da od 1. marca letos sprejemajo vloge za izdajo slovenske osebne izkaznice, do katerih so upravičeni tudi državljani Republike Slovenije s prebivališčem na Hrvaškem, ki pa lahko zanje prosijo tudi na katerikoli upravni enoti v Sloveniji. Več:

<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=1213&sid=52>

Pretekli meseci so prinesli več novosti: z novo vlado je Slovenija dobila tudi novo ministrico, pristojno za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je, tako kot predsednik parlamenta, že sprejela tudi predstavnike slovenske manjšine iz Hrvaške, katere krovna organizacija je za prihodnja štiri leta dobila novo/staro vodstvo, skupščino pa je imela tudi KPD Bazovica. O tem piše rubrika Iz društva, med dogodki pa velja omeniti slovenski izid monografije Slovenski dom KPD Bazovica, predstavljene tudi na tednu slovenske kulture in kulinarike v Baški, skupaj s fotografsko in folklorno skupino, pa tudi nastop zbora na reviji Primorska poje, izjemno odmeven koncert gostujočega zbora iz Koroške, predstavo Zaigrani Kishon dramske skupine in živahno dejavnost planincev s srečanjem treh dežel, letos organiziranim na Reki. Za učenje jezika v društvu bo poleg dosedanjega pouka od jeseni kot nova možnost uveden tečaj slovenščine. Rubrika Iz svetov omenja predstavitev knjige o slovenskih gledališčnikih na hrvaških odrih, Literarni kotiček pa je s svojim prispevkom znova obogatila Metka Roštan Benussi. Predstavitev pesniške zbirke rojakinje Marije Šenk omenja rubrika Si-T, ki spremlja nekatere aktualnosti s področja delovanja manjšin in ter se spominja Boštjana Kordiša, enega osrednjih članov krovne organizacije zlasti v prvem desetletju. Naš sodelavec Tomo Šajn tudi tokrat prinaša zanimiv, a ne preveč obetajoč pogled Z onkraj Snežnika, rubriko Srečanja pa namenjamo dolgoletni in priljubljeni vodji folklorne skupine KPD Bazovica Sonji Kern Svoboda.

Te dni nas čaka še drugi krog lokalnih volitev, za katere je bilo v množici kandidatov tudi več kot dvajset Slovencev, slab mesec dni pozneje pa še vstop Hrvaške v EU, a o tem več v prihodnji številki. Želimo vam prijeten poletni oddih.

Uredništvo

Uvodnik

KPD Bazovica išče hišnico/ka

Slovenski dom KPD Bazovica išče hišnika/hišnico, ki bi skrbel/-a za poslopje. Stanovanje zagotovljeno, drugo po dogovoru. Zaželeno je znanje slovenščine. Delo je primereno predvsem za mlajšega/-o upokojenca/-ko.

Informacije v tajništvu.

OBVESTILO

Učenje slovenščine v šol. I. 2013/14

Prijave sprejema tajništvo KPD Bazovica v uradnih urah, in sicer za dopolnilni pouk slovenščine in slovenske kulture (učiteljica Dragica Motik) ter za učenje slovenščine v društvu, ki bo v prihodnjem šolskem letu potekalo v dveh oblikah: nadaljeval se bo dosednji pouk slovenščine in slovenske kulture (DSP), ki ga po učnem načrtu slovenskega zavoda za šolstvo vodi učiteljica Dragica Motik, potekal pa bo tudi tečaj slovenščine, ki ga bo vodila učiteljica Vida Srdoč, ki jezik poučuje na OŠ Pečine in ima za seboj večletno organizacijo priprav na izpite iz slovenščine na srednji ravni, nujnih za študij na slovenskih univerzah, in visoki ravni, nujnih za zaposlitev.

20. februar

Likovna skupina

Tea Tadej, iz osebnega arhiva.

Kot nam je sporočila vodja nove, likovne skupine v društvu Tea Tadej, sicer tajnica KPD Bazovica, je pobudo za novo dejavnost maja lani dala vodja mladinske skupine Ana Lipovac. Zaradi izobrazbe na tem področju je vodstvo prevzela Tea Tadej, ki je po študiju na ljubljanski likovni akademiji pridobila naziv diplomirana industrijska oblikovalka. Delovanje skupine poteka v okviru ustvarjalnih delavnic, v sodelovanju z obiskovalci in vodstvom društva organiziranimi po dogovoru po dve šolski uri. Teme so različne, doslej so spoznali tehnike de coupage, mozaik, izdelovali rože iz krep papirja, risali na brusni papir, delali otroško grafiko in škatlice iz lesenih palčk.

Več delavnic se je zvrstilo tudi letos: prvo, 20. februarja, so namenili japonski večični zgibanja papirja, origamiju, ki je tudi pri nas že razmeroma znan in priljubljen konjiček, in ustvarjali rožice. Teden dni pozneje so oblikovali nakit z vozlanjem in nizanem perl, spoznali pa so še nekatere druge tehnike in materiale za njegovo izdelovanje. 13. in 27. marca so se učili, kako pirhe iz stiropora obleči v blago ali jih opeti z vrstico in filcem ter tako ustvariti zanimive velikonočne okraske. Srečanja 10. in 24. aprila pa so namenili izdelovanju lutk in živali iz papirja.

Udeleženci so člani društva vseh generacij, od sedemletnih otrok do upokojencev.

Obvestila o delavnicah so objavljena v mesečnem napovedniku Bazovica Info ter na FB in spletni strani društva www.bazovica.hr. Vabljeni.

■ Marjana Mirković

1. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Lepote slovenskih gora

Franci Horvat
Foto: Marjana Mirković

Pred polno dvorano se je v društvu predstavil slovenski fotograf, gornik, popotnik in publicist Franci Horvat. V imenu organizatorja mu je dobrodošlico izrekel vodja planinske skupine KPD Bazovica Darko Mohar, na začetku predavanja pa je avtor spomnil tudi na letošnji pomembni obletnici, 120 let organiziranega planinstva – Slovenske planinske zveze in 60 let Slovenske planinske transverzale.

Franci Horvat je predstavil vrsto prelepih fotografij Julijskih in Kamniško-Savinjskih Alp ter Karavank in vrhov v zamejstvu, pa tudi rek, slapov in jezer, fotografij več naravnih znamenitosti, življenja v gorah ter rastlinskega in živalskega sveta.

Posnetki so nastali v zadnjih štirih letih, zanje pa je moral precej prehoditi in se v hribe podati kar trikrat na teden. Planinstvo je del njegovega življenja, živi z gorami, pravi, je pa tudi tesno povezano z delom. Kot fotograf s statusom samostojnega kulturnega delavca tako povezuje prijetno s koristnim, sodeluje z več revijami in časopisi, tudi s Planinskim vestnikom in založniki knjig ter različnih publikacij, njegove fotografije je najti tudi v planinskih vodnikih. Zanima ga celovita podoba narave, tudi živalski in rastlinski svet, in s posnetki je navdušil tudi tokrat. *Toplo in prijetno*, kot je poudaril, pa je bil presenečen nad obisko-

valci v dvorani, ki so odlično prepoznali predstavljene rastline in tudi številne vrhove, med katerimi so jih veliko tudi že obiskali, kot so se pohvalili. Franci Horvat posebno rad snema ob sončnem zahodu ali vzhodu, pokazal pa nam je tudi obilico nočnih posnetkov, kar je poseben podvig, saj je včasih, kot je povedal, treba za to prehoditi vso noč, kar je lahko tudi nevarno, kot se mu je zgodilo pri nekem sestopu z Mangarta. Gorsko naravo je snemal tudi zunaj Slovenije: od Himalaje, s posnetki katere se je pred leti predstavil v Slovenskem domu v Zagrebu, pa vse do Afrike. Rad se poda tudi v zamejski del; videli smo fotografije vrhov z obmejnega območja Italije, kjer pa bi po njegovem mnenju veljalo bolj ohranjati stara slovenska imena vrhov – od teh smo videli Montaž, Koštrunove špice in Piparje –, in poudaril, da slovenski planinci ta del sicer radi obiskujejo.

Franci Horvat se je zahvalil za gostoljuben sprejem in čestitke ter po druženju z obiskovalci, ki so imeli veliko vprašanj, napovedal, da se bo novim vabilom slovenskih društev rad odzval tudi v prihodnje.

■ Marjana Mirković

3. marec, PS KPD Bazovica v Sloveniji

Črtica s Snežnika

Člani planinske skupine KPD Bazovica so se v sodelovanju s planinskim društvom Opatija na začetku marca povzpeli na slovenski Snežnik. Idealno vreme: skoraj dva metra snega, nebo brez oblaka, sonce, mirno, brez vsakega vetra – pravi čas za planinarjenje. Idealne vremenske razmere in poleg tega složna in vselej dobro razpoložena ekipa, v generacijskem pogledu zelo pisana in vedrega duha – vse to je vsekakor bila formula za popolno planinarjenje.

S počivališča Vrata Jadrana smo se odpravili po dogovoru, točno ob sedmih zjutraj, in se pozneje v Rupi pridružili opatijskemu delu ekipe ter nadaljevali pot proti Ilirski Bistrici in Sviščakom. Čeprav je na začetku kazalo, da ne bo preveč snega, ga je bilo med približevanjem Sviščakom čedalje več in več, na vse večje splošno zadovoljstvo ekipe. Zimska krajina je ponujala čudovite podobe, na jelke, odete v snežno belo odejo, naravo, ki še počiva v globokem zimskem senu, popolno tišino je zmotil le zvok naših avtomobilov.

Vodnika izleta sta bila Mišel in Tomislav iz PD Opatija. S Sviščakov smo krenili okrog devete ure. Steza je bila ledena in dobro uhojena, tako da ni bilo večjega ugrezanja v visokem snegu. Najmlajši člani pisane družčine – Vedrana, Fran in Marina – so bili posebej zadovoljni, saj je bil to njihov

Na vrhu Snežnika. Iz arhiva Mirjane Brumnjak.

prvi snežni zimski vzpon. Kdo ve, morda bomo imeli priložnost, da bomo katerega izmed teh otrok čez deset let bodrili pri osvajanju himalajskih vrhov? Nikoli se ne ve, z odkrivanjem čarov planinarjenja je vse mogoče.

Ob vznožju Snežnika je sneg prekrival skoraj vse grmovje kleka, vse je bilo ravno kot smučarska steza. Proti vrhu smo hodili počasi, bili smo kot gosjenica. Klepeta je bilo čedalje manj, slišati je bilo zgolj škripanje gojzarjev po snegu in zvok kakšnega deskarja na snegu, ki je švignil poleg nas kot nalet vetra. Koča na Snežniku je bila okovana v sneg in led. Mati narava je popoln arhitekt in graditelj – koliko je samo ustvarila prekrasnih in popolnih oblik in skulptur, brez kladiva in dleta, zgolj z nevidno ostrino vetra! Na vrhu je ekipa pozirala za skupinsko fotografijo. Uživali smo v razgledih na morje, Učko, Gorski kotar in Alpe v daljavi. Po obveznih "formalnostih" na vrhu smo se ustavili tudi v koči. Spust je vselej lažji od vzpona. Ob smehu in zafrkavanju in občasnih šalah je čas do Sviščakov v hipu minil. V koči pri Sviščakih pa še en premor in urejanje vtisov ob koncu uspešnega planinskega dne ter dogovori za nova planinska pohajanja.

■ Mirjana Brumnjak, prevod Marjana Mirković

9. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Pomladi naproti

Na prireditvi Pomladi naproti so nastopile skupine KPD Bazovica – zapel je MePZ pod vodstvom Zorana Badjuka, zaplesali pa sta folklorna in plesna skupina –, program pa je obogatil še nastop mladinske skupine SKD Nagelj iz Varaždina.

Prireditvev je bila tudi priložnost za predstavitev slovenske izdaje monografije o društvu z naslovom Slovenski dom Kulturno prosvetno društvo Bazovica. Obsežna publikacija je v hrvaščini izšla leta 2007, ob jubileju, šestdesetletnici društva. Tudi tokratno izdajo sta predstavili avtorici, sestri dr. Barbara Riman in dr. Kristi-

Dr. Barbara Riman, dr. Kristina Riman in Vitomir Vitaz. Foto: Mllan Grlica

na Riman. Kot je navedeno, gre za drugo, dopolnjeno izdajo, izdano ob 65. obletnici društva (2012). Urednica izdaje v slovenščini je dr. Jasmina Dlačić, prevod v slovenščino in lektura sta delo Mojce Fürst Đurica, založnik je Solutio, d. o. o., Reka, sozaložnik KPD Bazovica, izid pa sta finančno podprla Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške. ■ Marjana Mirković

10. marec, Izlet PS na Krk

Žene v hribe

Lokev pod Divisko.
Foto: Darko Mohar

Bazoviški planinci, planinke in njihovi gostje vedno rinejo v dež in meglo, pa jim je kljub vsemu lepo. Vremenska napoved je bila "vremenska odpoved" ali: bodite raje doma, kam rinete v dež in meglo! Pa smo se vseeno odpravili, vzeli dežnike, rezervno preobleko in dobre volje nam ni manjkalo. Vsaj deževalo ni. Prva skupina planincev se je zbrala na Treskavcu in se po poti navzdol in navzgor in še večkrat tako odpravila proti Baški. Upali smo, da ne bo 23 kilometrov deževalo nanje.

Preostali smo se zbrali pri črki A in se fotografirali. Naslednja postaja: Jurandvor, cerkev Svete Lucije in vsesplošno znana Baščanska plošča. Ob predavanju pred cerkvijo je začelo deževati, tako da smo se umaknili v cerkvico, kjer se je odlično predavanje tudi končalo. Skupina A že hodi, skupino vodi Darko, pomaga mu Damjan, čuva Brili. Pot je dolga, treba bo pomagati mnogo luninega površja.

Skupina B gre na *Misec*, do *Novih mrgarjev* in Diviske. Skupino vodi Andrej, pomaga Boris, čuvajo se sami. Pot je lepa, turistična, rahlo navzgor skozi gozd. Na *Misecu* je lesena kočica, ki je pomagala skupini, da se skriva dežju. Navzdol trpijo noge, a glavno, da ne dežuje. Skupina C je ostala v Baški in hodila sem ter tja. Zveni,

kot da nisva nič hodila, toda obhodila sva Baško, ki ni majhna, Palado, ki je dolga, in Velo plažo. Druženje se je končalo na kosilu v Forzi in z razgledom akvarija. Vsi tisti, ki so se ustrašili vremenske napovedi in ostali doma, so naredili veliko napako, saj ni skoraj nič deževalo. Bilo je oblačno, južno in toplo, družba je bila super. Še pohvala Darku za organizacijo in Slovencem iz Golnika in Ilirske Bistrice, ki so prišli kljub trenutnim vremenskim razmeram v Sloveniji, ter Vladu, ki nas je varno peljal v Baško in nazaj.

Skupina A je res prehodila vseh 23 kilometrov in skoraj 1000 metrov vzponov in spustov. Na vrhu Diviske jih je opral dež, ki je padal z zelo močnim vetrom, tako da ni bilo časa za uživanje na osvojenem vrhu. Spotoma so si ogledali draška (pastirska, op. M. M.) bivališča, naselje iz suhozidanih hišic, v katerih se je živelo več dni v času poljedelskih in ovčerejskih del, znano lokev pod Diviško in Nove mrgarje na poti proti Baški, kamnite spomenike težkega boja za prežvljanje v neizprosni kamnu. Izlet je bil posvečen osmemu marcu, dnevu žena, ki ga skupina pod nazivom Žene v hribe organizira že četrto leto. Voditelj skupine upa, da so se preljube članice planinske skupine in gostje dobro počutile na tem izletu.

■ Jasna Zazijal-Marušić in Darko Mohar

15. marec, Skitača, alternativni izlet

PS KPD Bazovica

Ivica Tota je dolgo načrtoval izlet v Daruvar in na Petrov vrh. Ko je bilo vse urejeno, prenočišče, bazeni, vodenje, hoja in kdaj in kdo gre s kom, je zapadel sneg. In načrt je bilo treba spremeniti ali ostati doma. Zamenjava je vedno boljša. Dogovorjeno: gremo v planinski dom Skitača pri Labinu. Tam je hoje dovolj, razdelimo se v tri skupine in gremo.

Družabni večer ob ognjišču, istrska mineštra za večerjo in plapolanje ognja. Sobe so mrzle. Vsaj zunaj ni snega. Hišnik hrani merjasce pod zidom. Ponoči nas je zeblo. Zjutraj smo se razporedili v tri skupine: prva ima sedem ur hoje do jame "Brezimena, nikoli najdena". Še na zemljevidu je ni! Druga gre do Crne punte in nazaj, lep sprehod proti morju, navzdol do svetilnika. Po poti so nabrali veliko špargljev za zajtrk v nedeljo.

Tretja gre do Vidikovca. Na vsaki jasi ob poti so vidni sledovi merjascev; dovolj smo hrupni, da se nam izogibajo. Upam, da jih ne bomo srečali. Spočili smo se pri cerkvici sv. Martina, ki je žal zaklenjena, se pa na nasprotni steni vidijo ostanki fresk.

Milan je rekel, da gre pot mimo lokve; končno smo jo našli, jo poimenovali Milanova lokev, se malo odpočili in odpravili proti domu. Prva skupina ni našla Jame in je pridno in načrtovano prišla do gostilne v Labinu. Milan je z avtom odšel v Labin in jih pripeljal v dom.

Končno smo se vsi zbrali in si ob ognjišču izmenjavali pripovedi; kdor hoče kaj videti, ne sme vzeti zemljevida tega območja, ker se bo zgubil. Za kosilo smo pripravili pravo peko na žaru. Večerno druženje ob joti: vse meso, kar ga je ostalo od žara, so s krompirjem in korenčkom spravili na ognjišče pod peko. Kočica se je ogrela in spanje je bilo toplejše. Po zajtrku smo se še fotografirali in se odpravili domov. ■ Jasna Zazijal-Marušić

17. marec, KC Lojze Bratuž, Gorica

44 let revije Primorska poje

Leto je naokoli in Primorska spet poje. Po številnih dvoranah so se spet zvrstili koncerti pevske revije Primorska poje. Letošnja revija je bila posvečena 300. obletnici velikega tolminskega punta. Za uporne kmete je bil ta punt zadnji v vrsti velikih kmečkih uporov na Slovenskem, pred reformami Marije Terezije in Jožefa II.

Tradicionalna revija Primorska poje je izrednega pomena za ohranjanje nacionalne identitete. Z veseljem smo se tudi mi iz društva Bazovica znova udeležili tega srečanja, letos že štiridesetič. Vedno znova se veselimo udeležbe. Nastop našega pevskega zbora je bil v nedeljo, 17. marca v Kulturnem centru Lojzeta Bratuža v Gorici, v Italiji. Na sporedu je bilo pet zborov, in sicer mešani pevski zbor Sveta Lucija iz Portoroža, ženska vokalna skupina Danica iz Sovodenj ob Soči, mešani pevski zbor Brnistra iz Svetega Antona, mešani pevski zbor Bazovica z Reke in moški pevski zbor Pivka iz Pivke.

Mi smo bili na sporedu četrti. Letos nas je na reviji prvič spremljal naš novi dirigent Zoran Badjuk, zato smo se posebni navdihnjeni pripravljali, da bi čim lepše zapeli, da bi bilo naše petje čim bolj blaglasno in da bi tudi sami v tem uživali, saj si to želi vsak zborovodja in pevec. Naše pesmi so lepo zvenele, bili smo zbrani in pozorni na maestra. Vsi nasveti pred nastopom so zalegli. Zapeli smo

Z nastopa.
Foto: Ivan Harej

Sunce na Kvarneru na besedilo Draga Gervaisa in glasbo Josipa Kaplana, primorsko Pa se sliš Karola Pahorja, Majsko noč Ivana Trimka in Matije Tomca ter Zdomec Slavka Arbitra in Josipa Kaplana. Občinstvo je z veseljem poslušalo naše pesmi, kar je potrdilo dolgo ploskanje, posebno po našem Zdomcu Slavka Arbitra. Lepo je zvenel solo naše pevke, solistke Dragice Rizman. K lepi izvedbi pa je razen zbora pripomogel tudi naš maestro, ki ima z nami posebno taktiko in krepi ljubezen do naše lepe slovenske pesmi. Aplavz je bil dolgotrajen in imeli smo občutek, da je publika pričakovala bis... Z veseljem smo prisluhnili tudi drugimi zborom, saj so bile tudi njihove skladbe skrbno pripravljene. Vsak zbor se je trudil po svojih močeh. Spet smo imeli priložnost za medsebojno druženje. Petje je govorica, s petjem se razvijata prijateljstvo in sodelovanje. Kdor pesem rad ima, je dobrega srca, kot pravi slovenski rek.

Kot po navadi smo po prireditvi podaljšali večer ob druženju, klepetu, pijači in prigrizku. Ob druženju z drugimi zbori so spontano zvenele pesmi, saj je to vrednota srečevanja med vsemi, ki nam zborovsko petje nekaj pomeni. Prehitro je prišel čas odhoda... Kljub temu smo se v dobrem razpoloženju v poznih urah vrnili domov, zadovoljni in z željo po več takšnih uspešnih nastopih in srečanjih. Naj bo naše petje tudi v prihodnje praznik slovenske ustvarjalnosti! ■ Boža Grlica

17. marec, Izlet PS

Črtica z Debele peči

Planinci pravijo, da za prave zimske vzpone štejejo le tisti, pri katerih se povzpnejo na vrhove, visoke nad 2000 m. Prav zato so se odločili za pohod na enega izmed njih. Tako se je planinskega društvu Podpeč-Preserje pri njihovem zimskem vzponu na Debelo peč, visoko 2014 m, v okviru že navezanih stikov pridružila še naša šestčlanska skupina s Kvarnerja, planinska skupina KPD Bazovica in PD Opatija.

Vremenska prognoza ni bila ravno obetavna, kljub temu pa smo se ob svitu odpravili proti Pokljuki. Zimski vzponi ima-

jo poseben čar – vrhovi so takrat videti drugače. Vedeli smo, da bom z izkušenimi vodniki in planinci PD Podpeč-Preserje brez težav dosegli vrh Debele peči. Kljub oblačnemu vremenu in nenehnemu sneženju smo s Pokljuke nadaljevali pot proti planini Lipanca do Blejske kočice in zatem k vrhu Debele peči. Do Blejske kočice je bila pot dobro uhojena, s trdo podlago, tako da je za prehod prve etape poti zadostovalo štirideset minut hoje. Od Blejske kočice do sedla, kjer se pot razcepi v smeri za Lipanski vrh in Debelo peč, pa je bila hoja nekoliko zahtevnejša. Sneg se je ugrezal celo meter globoko. Takšno planinarjenje je zanimivo. Na začetku niti ni tako težko, a si vseeno postavljaš vprašanje, kaj ti je tega treba bilo, zatem pa prideš tudi do tega, da vse to postane smešno – kakor da gledaš svoje življenje na dlani, vzpone in padce. Po uri izčrpavajoče hoje smo prišli na sedlo, za nagrado

Na vrhu Debele peči.
 Iz arhiva Mirjane
 Brumnjak.

je bil razgled. Sonce je tam vendarle poskrbelo, da smo nekaj minut uživali v beli pravljici, pogledu in nepozabni podobi alpskih vrhov, odetih v sneg. Škoda, da so oblaki in megla kaj hitro pokvarili to doživetje; vem, da nam je bil Triglav tako blizu, skoraj na doseg roke; no, skrnil se je v megli, ni se pokazal, kar je samo razlog, da se na to planino znova vrnemo. Mraz je ščipal v lica, nasmeh na obrazu je bil skoraj zaledenel. Na sam vrh

Debele peči smo prišli točno opoldne, kar nekoliko pomenljivo. Veter je bil tako močan, da se je del ekipe zelo hitro odpravil nazaj, toda del ekipe s Kvarnerja je bil vztrajen, kajti pečat in fotografija na vrhu sta obvezna. To so posebni "gušti", ko ti prsti zmrzujejo, bolečina ti sega do možganov, veter ti ne da dihati, noro piha, vezanje derez pa ti dela težave. Planinci so včasih pravi čudaki, uživajo v mučenju samih sebe.

Zahvale gredo vsekakor našim prijateljem iz PD Podpeč-Preserje. To je bil pravi izlet, vodniki Marko, Rudi in Goran zaslužijo vso pohvalo. Bravo, fantje, bilo nam je lepo z vami in upamo, da se vidimo to jesen na Grobniških Alpah.

■ Mirjana Brumnjak, prevod Marjana Mirković

21. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Vanja, razstava fotografij

Z odprtja razstave.
 Foto: Stojan Spetič

Na razstavi, ki jo je pripravila fotografska skupina KPD Bazovica, so se s fotografijami predstavili člani te skupine in Fotokluba Sušec iz Ilirske Bistrice. Fotografije z modelom Vanjo so nastale v slikovitem obmorskem mestecu Volosko, na ogled so bila postavljena dela devetih avtorjev.

23. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

KUD Franjo Sornik Smolnik in PD Ruše

Na dobro obiskanem večeru sta se z zanimivim programom predstavili društvi iz Ruš pri Mariboru, Kulturno-umetniško društvo Franjo Sornik Smolnik in Planinsko društvo Ruše, ter rojakom na Reki pripravili zanimiv večer.

Navzoče je pozdravil predsednik KPD Bazovica Milan Grlica, program je v prvem delu večera povezovala Zdenka Vidmar, sodelovali pa so Patrik Vicman z interpretacijo literarnega prispevka ter Jurij Apšner in Gašper Klančnik, ki sta z besedo in sliko predstavila literarno-planinski dogodek, esej o Ruški smeri, petdeset let po prvič preplezani steni Križevnika.

Biserka Apšner, Iztok Urlavb in Milan Grlica.
 Foto: Anita Hromin

Obiskovalce je nagovorila tudi predsednica KUD Franjo Sornik Smolnik Biserka Apšner, rojena na Reki, in na kratko spregovorila o Rušah in bogati dejavnosti društva, ki praznuje tridesetletnico delovanja in je ob jubileju izdalo zbornik z naslovom Utrinki kulture našega kraja. Zanimiva publikacija prinaša vpogled v kulturno zgodovino kraja, predstavlja Franja Sornika, ki je bil "srce in duša ruškega kulturnega utripa", in spomine na tega gledališčnika in vsestranskega ustvarjalca ter prikazuje dejavnost KUD Franjo Sornik Smolnik in objavlja literarne prispevke ruških ustvarjalcev. Zbornik so podarili tudi reškim Slovencem, ki so ga tako prejeli pred njegovo uradno predstavitevijo, napovedano dan po nastopu na Reki, 24. marca 2013.

V imenu PD Ruše je obiskovalce pozdravil predsednik Iztok Urlavb, predstavil društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1901

kot deveta podružnica Slovenskega planinskega društva, in jih povabil na Ruško planinsko pot, gostitelju pa podaril sliko in knjigo z naslovom 100 let organiziranega planinstva v Rušah, izdano leta 2001 ob stoletnici. Drugi del večera je izpolnilo predavanje Zvezde nad Himalajo, ki ga je z vrsto prelepih fotografij in zanimivo pripovedjo izpeljal alpinist Mitja Plohl - Mičo, večer pa se je nadaljeval v druženju in snovanju novih dogovorov. | Marjana Mirković

29. marec, Bar Pumpa, Knežak

Sožitje, razstava fotografij

V sklopu lanskega mednarodnega fotografskega natečaja, ki ga je na temo Sožitje organizirala fotografska skupina KPD Bazovica, je bila postavljena tudi razstava na Bistriškem. V sodelovanju s fotoklubom Sušec iz Ilirske Bistrice so jo odprli v baru Pumpa v Knežaku, na ogled pa so bile nagrajene fotografije in izbrana dela z natečaja, ki je povezal ustvarjalce s primorskega prostora Italije, Slovenije in Hrvaške. | Marjana Mirković

Po razstavi v Knežaku.
Foto: Stojan Spetič

2. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Letna skupščina

Redno letno skupščino je pred polno dvorano društva vodil predsednik Milan Grlica. Na dnevnem redu so bila poročila o delu in finančnem poslovanju v preteklem letu in dejavnosti v prihodnje ter dopolnitev statuta z vnosom novih dejavnosti, kot so planinske, športne in založniške.

Poročila o živahni dejavnosti v letu 2012, ki so jo spremljala tudi Sopotja, so prebrali vodje ali predstavniki posameznih skupin: v imenu planinske skupine Darko Mohar, mešanega pevskega zbora Zvonimir Stipetič, plesne skupine Jasmina Dlačič, folklorne Nataša Grlica, fotografske Petra Aničič in mladinske Ana Lipovac. Poročilo nadzornega odbora je prebral njegov predsednik Boris Rejec, po predstavitvi dela v prihodnje in spre-

Tea Tadej, Milan Grlica
in Ana Lipovac.
Foto: Dionis Jurič

jemu vseh poročil pa je Milan Grlica pozval k varčevanju in se za predano delo posebej zahvalil vsem sodelujočim, zlasti Vitomirju Vitazu za uspešno povezovanje programa na prireditvah in nekdanji tajnici Zdenki Jelovčan za dolgoletno požrtvalno delo. Izčrpno poročilo je končal z napovedjo, da bo prihodnja letna skupščina tudi volilna, in člane pozval, naj razmislijo o sestavi vodstva, ki bi nadaljevalo in krepilo sedanjo raven delovanja. | Marjana Mirković

4. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Razstava Mire Pugel

Samostojno razstavo se je v društvu predstavila ljubiteljska slikarka Mira Pugel. V priložnostnem kulturnem programu ob odprtju je nastopil mešani pevski zbor društva pod vodstvom Zorana Badjuka. Program je povezovala Zdenka Jelovčan, ki je navzočim tudi na kratko predstavila avtorico.

Mira Pugel slika že več kot trideset let. Delovala je v okviru Skupine 69 v Zagrebu in pozneje na Reki, tudi v skupini Pri-

Mira Pugel.
Foto: Marjana Mirković

staniški delavec, ki jo je vodil akademski slikar in pedagog Bogumil Karlavaris. Od leta 1995 je članica likovne skupine Katedre čakavskega sabora Grobniščine. Mira Pugel slika v tehniki olja na platnu in lesnitu, priljubljeni motivi so ženski akti in portreti, tihožitje in cvetje. Avtorica ima za seboj več kot petinštirideset skupinskih razstav, samostojno pa se je tokrat predstavila s štirinajsto razstavo. | Marjana Mirković

5. april, KPD Slovenski dom, Zagreb

Letna skupščina krovne organizacije

Na letošnji redni skupščini Zveze slovenskih društev na Hrvaškem so vodilni člani društev sprejeli poročilo o materialnem in finančnem poslovanju ter načrte za prihodnje. Sprejete so bile tudi spremembe statuta, ki med drugim zaradi števila društev – teh je šestnajst – določajo delovanje ožjega, sedemčlanskega operativnega telesa, pristojnega za razporejanje sredstev iz hrvaškega proračuna. Poleg predsednika krovne organizacije Darka Šonca in njegovega namestnika Franca Straška ga kot podpredsedniki sestavljajo še vodilni člani društev SKD Istra iz Pulja (Klaudija Velimirović), SKD Triglav iz Splita (Cveto Šušmelj) in KPD Bazovica z Reke (Milan Grlica), članici pa sta še predsednica SKD Lipa iz Zadra (Darja Jusup) in podpredsednica SKD Nagelj iz Varaždina Barbara Antolić. Skupščina pa je bila tokrat tudi volilna, kar je bilo sicer pričakovati, a po besedah navzočih presenečenje, saj dnevni red tega ni napovedoval. Volitve pa so, kot navadno, potekale gladko, morja tudi zato, ker sta bila edina predlagana kandidata tudi dosedanja vodilna člana, predsednik Darko Šonc in namestnik Franc Strašek. Navzoči so jima znova izrekli zaupanje in Zvezo slovenskih društev, ki jo vodita od leta 1996, bosta tako vodila tudi v prihodnjem, petem mandatu (2013–2017). **Marjana Mirković**

6.–7. april, Spoznajmo Slovenijo

Izlet mladinske skupine

V okviru projekta Spoznajmo Slovenijo smo letos obiskali Novo Gorico, Komen, Tolmin in Kobarid.

Zgodaj zjutraj smo se vkrcali v avtobus in se odpeljali na izlet v Novo Gorico. Nekateri smo večino poti lovili še malo spanca po naporni prejšnji noči. V Novi Gorici smo se ustavili na železniški postaji, spili jutranjo kavico in počakali vodnico. Ogledali smo si oznako za mejo med Italijo in Slovenijo, ki poteka skozi mesto tik pred železniško postajo. Vodnica nam je pripovedovala, kako se je včasih prehajalo čez mejo. Potem smo se z avtobusom odpeljali v Gorico, si najprej ogledali kapelico Svetega Duha in goriški grad ter poslušali o zgodovini celotnega kraja. Sledil je sprehod do trga Piazza della Vittoria in ogled sinagoge, ki stoji v bližini tega trga. Na trgu smo spet počakali avtobus in se odpeljali nazaj v Novo Gorico. Še enkrat smo se sprehodili, si ogledali Eda center in maketo Nove Gorice. V Eda centru smo si ogledali letalo, ki ga je zgradil Edvard Rusjan, nato pa so nas že čakali v vasi Coljava v bližini Komna na degustaciji vin. Pri degustaciji smo imeli tudi veliko izbiro različnih, zelo okusnih prigrizkov, ki smo jih imeli kar za kosilo. Izvedeli smo veliko o trgatvi in pomenu vremena ter sestave tal za pridelavo dobrih vin. Dan je zelo hitro minil in kmalu smo morali v hostel. Ko smo se namestili po sobah, smo imeli še čas za sprehod oziroma počitek. Zvečer smo se peš odpravili v središče mesta na večerjo in se zatem še nekaj časa družili.

Naslednje jutro smo se po zajtrku odpravili v Tolminska korita in si ogledali Zadlaško jamo, Medvedovo glavo in Skakalce ter Hudičev most. Zadlaški jami so dali tudi drugo ime, Dantejeva jama, saj pravijo, da jo je obiskal znani pesnik Dante Alighieri in

Mladinska skupina v Gorici. Arhiv skupine.

v njej našel navdih za vhod v Pekel v pesnitvi Božanska komedija. Ko smo se po sprehodu v naravi vsi zbrali, smo imeli kosilo v gostilni pri vhodu v Tolminska korita. Po kosilu smo se na hitro ustavili na bližnji domačiji in kupili domač kravji sir. Potem smo nadaljevali pot v Kobarid, v muzej prve svetovne vojne. Tam nas je čakal vodnik, ki nam je s podrobnostmi pripovedoval o tem, kako je potekala prva svetovna vojna, kakšne taktike sta obe strani uporabljali in kakšno orožje so imeli vojaki. Ogledali smo si tudi krajši film. Na koncu smo se odpravili še na sprehod po naravi in si ogledali slap Kozjak na potoku Kozjak. Pot je zelo lepo urejena in zanimiva, z več mostički čez potok. Ko smo prišli do avtobusa, je sonce že skoraj zašlo in počasi se je bilo treba odpraviti na pot proti domu. **Andrej Mohar**

9. april, USZS, Ljubljana

Sprejem predstavnikov iz Hrvaške

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Tina Komel in državni sekretar Boris Jesih sta v prostorih Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu sprejela predstavnike Zveze slovenskih društev na Hrvaškem: predsednika Darka Šonca, podpredsednika Milana Grlico in članico ožjega vodstva Barbaro Antolić. Kot je objavljeno na spletni strani www.uszs.gov.si, so predstavniki krovne organizacije poudarili velik pomen slovenske ratifikacije pogodbe o vstopu RH v EU ter izrazili prepričanje, da RH in RS tako vstopata v novo obdobje prijateljskega sodelovanja in da ima RH izvrstno manjšinsko

gov.si, so predstavniki krovne organizacije poudarili velik pomen slovenske ratifikacije pogodbe o vstopu RH v EU ter izrazili prepričanje, da RH in RS tako vstopata v novo obdobje prijateljskega sodelovanja in da ima RH izvrstno manjšinsko

zakonodajo. Skupna pa je bila ugotovitev, da žal niti to ne more ustaviti strmega upadanja števila pripadnikov slovenske narodne skupnosti. Gostje so napovedali tesnejše povezovanje svetov slovenske narodne manjšine v koordinacijo in opozorili na prostorsko stisko društev. Poročilo ob koncu navaja dogovor, da bo USZS pripravil načrt sodelovanja z organizacijami Slovencev na Hrvaškem kot podlago za aktivno vsestransko sodelovanje, namenjeno krepitvi splošnega položaja Slovencev na Hrvaškem. | Marjana Mirković

S srečanja pri ministrici.
Arhiv Milana Grlice.

12. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Zaigrani Kishon

Dramska skupina društva je po zelo uspešni gledališki predstavi *Romeo in Julija* (pa še kaj), ki jo je režiral Sergio Dlačič, začela pripravljati nov projekt z naslovom *Zaigrani Kishon* v režiji Renate Fugošič. Javnosti so ga uspešno predstavili 12. aprila, zatem pa še 17. aprila selektorju Hrvaškega sabora kulture Jošku Ševu, ki si je komedijo ogledal v okviru prijav na festival ljubiteljskih gledališč Hrvaške. O predstavi je režiserka Renata Fugošič zapisala: Potem ko smo izbrali tri besedila avtorja Ephraima Kishona – *Inkognito*, *Likalnik* in *Surround* –, smo se sklenili malce poigrati z njimi in jih umestiti v vsakdanjik slovenske vasice. Ančka in Micka sta stari prijateljici, ki na poti domov radi posedata na stari klopci pred cerkvijo in druga drugo seznanjata z vaškimi novicami. Osrednja tema so seveda sosede in njihove težave: tako spoznamo zgodbo o norem ume-

tnika, ki se skriva v trgovini s kravatami, starem prodajalcu likalnikov, ki iz svoje trgovine odganja kupce, in morebitnem terorističnem napadu na Slovenski dom. *Kishon* in njegove zanimive življenjske zgodbe so nam ponudile okvir za šaljiv prikaz današnjega vsakdana, pa tudi dejstvo, da v vsakem kraju, vasi ali mestu vselej lahko naletimo na prijateljici, pripravljene druga drugi zaupati sočne podrobnosti o sosedu, njegovi ženi, bratrancu njegove žene, sinu bratranca njegove žene itd. itd. V predstavi je za dramatizacijo poskrbel Siniša Posarič, za luč in zvok Ivan Harej, igrajo pa Ivana Baković, Nataša Grlica, Anita Hromin, Zdenka Jelovčan, Loredana Jurković, Maris Široka, Tolja Hromin in Vitomir Vitaz.

Po nastopu.
Foto: Marjana Mirković

13. april, Slovenski dom KPD Bazovica

MoPZ Jepa – Baško jezero

Moški pevski zbor *Jepa – Baško jezero* iz Ledinc na avstrijskem Koroškem je obiskovalcem v polni dvorani Slovenskega doma podaril izjemen večer, lepe vtise na gostovanje na Reki pa zapustil tudi nastopajočim, ki so sončen spomladanski dan izkoristili še za ogled mesta in znamenitosti.

Program je s pevsko dobrodošlico napovedal mešani pevski zbor KPD Bazovica, ki ga vodi Zoran Badjuk, povezovalc Vitomir Vitaz pa je oder zatem prepustil gostom. Ti so nas s pesmijo popeljali tudi na Gradiščansko in v Režijo, predvsem pa v svoje domače kraje.

MoPZ *Jepa – Baško jezero* združuje štirinajst pevcev, v glavnem iz štirih far (Loče, Pečnica, Št. Lenart pri Sedmih studencih in Rožek), krajev ob Baškem jezeru blizu Beljaka, kjer se od nekdanjega veliko poje in kjer sta nastali tudi znani slovenski pesmi *Nmav čez izaro* in *Rož, Podjuna, Zila*. Nastanek zbora sega v leta 1957; pevci so se najprej imenovali *Baški fantje*, pozneje pa, kot pravijo, ko so prišli malo v leta, prevzeli sedanje ime. Kot ena izmed petih skupin so vključeni v slovensko kulturno društvo *Jepa – Baško jezero*, ki na kulturnem in izobraževalnem področju povezuje pripadnike slovenske narodne skupnosti ob Baškem jezeru. Skoraj polovica zbora prihaja iz dveh družin, katerih očetje so bili ustanovitelji *Baških fantov*, družin *Triebnig* iz Loč in *Resmann* iz Ledinc, iz katere je tudi posebnost zbora, *Pepi Resmann Pečnik*, ki poje že več kot petdeset pomladi.

V ospredju Dragica Rizman, Vítomir Vítaz in Aleks Schuster.
Foto: Marjana Mirković

MoPZ Jepa – Baško jezero od leta 1982 vodi Aleks Schuster, ki je med celovečernim koncertom na Reki tudi duhovito in v domačem narečju povezoval program. Po prvem delu nastopa je večer obogatilo predvajanje filma, posnetega ob petdesetletnici zboru leta 2007, ki prikazuje tudi kulturno ustvarjanje med Jepo (Kepo) in Baškim jezerom, predstavili pa so še zani-

mivo brošuro in zgoščenko Prid'ite k nam; obe so obiskovalci, navdušeni nad nastopom, dobesedno razgrabili. Na zanimiv podatek ob fotografiji, posneti na Reki, da so stik z rojaki ob Kvarnerju pred leti navezali že očetje sedanjih pevcev, je po predstavitvi zboru spomnil Simon Trießnig, ki se je gostitelju tudi zahvalil za gostoljuben sprejem in organiziran ogled Reke.

Koncert rojakov iz Koroške je močno ganil marsikaterega izmed obiskovalcev, ki so se ob pogovoru in druženju zadržali še dolgo po nastopu, ki nam je vsem ostal v nepozabnem spominu. ■ Marjana Mirković

13. april

Učka

Planinsko društvo Snežnik iz Ilirske Bistrice tudi letos nadaljuje akcijo Mladi bistriški planinec, s katero želi predvsem med osnovnošolci vzbuditi zanimanje za planinarjenje.

Po besedah predsednice Darinke Dekleva so naleteli na odličen odziv in tudi izleta, organiziranega na Učko, se je udeležilo skoraj sto otrok, nekatere med njimi pa so spremljali tudi starši. Varno hojo je zagotovilo strokovno vodstvo PD Snežnik z mentorji, gorskimi reševalcem in vodniki, med katerimi je bil tudi Andrej Grlica iz planinske skupine KPD Bazovica, tudi večletne

članice PD Snežnik. Sodelovanje je bilo potrjeno tudi ob tej priložnosti: z Reke je v planinsko kočico na Poklonu, od koder so se izletniki odpravili na pot, prispelo okrepčilo in poleg snega, ki je najmlajše pričakal na vrhu Učke, je bila topla dobrodošlica s čajem in keksi posebno prijetno presenečenje.

■ Marjana Mirković

14. april

Spomladanski izlet na Tuhobić

Kolona.
Foto: Darko Mohar

Planinci Bazovice so se udeležili spomladanskega izleta na Tuhobić, ki ga je zelo uspešno organizirala Postaja gorskih vodnikov (SPV) Reka. Pri Hrvaški planinski zvezi (HPS) so se odločili planinsko vodniško službo organizirati krajevno, tako da so v vseh županijah ustanovili posamezne postaje. Vodniki naj bi pomagali planinskim društvom pri organiziranju in vodenju izletov, planinskem šolanju članov HPS, šolali pa naj bi tudi vodnike po metodologiji mednarodne planinske zveze UIAA. Organizacija izletov pa naj bi med drugim pomagala pri praktičnem usposabljanju vodnikov pripravnikov.

Za izlet na 1106 metrov visok Tuhobić se je prijavilo čez dvajset članov planinske skupine. Pridružil se jim je tudi član PD HP in HT Učka. Z Reke so se proti Zlobinu, mestecu na meji med Gorskim kotarjem in morjem, odpeljali z vlakom, tako kot se je v davni planinski zgodovini odhajalo v hribe. V Zlobinu so se jim pridružili še člani PD Strilež iz Crikvenice. Po nekaj manj kot treh urah hoje so prispeli na vrh z izrednim razgledom na ves Kvarner z otoki, Učko, Grobniške Alpe, velik del Gorskega kotarja in Velebit. Pohod so polepšale preproge zgodnjepomladanskega cvetja in njihove prekrasne barve. Na vrhu presenečenje: iz Gornjega Jelenja je na vrh prišla še gruča istrskih planincev iz PD Glas Istre. Srečanje, predvsem pa skupno fotografiranje, je bilo kar veselo. Spust je potekal najprej po južnem grebenu te prelepe gore, potem pa strmo skozi gozd proti dolini Lepenice in naprej po gozdnih cestah do Fužinskega Benkovca. Nato še nekaj kilometrov asfalta do Fužin, počitek, kratek sprehod do železniške postaje in vesela vrnitev domov.

■ Darko Mohar

21. april, Slovenski dom KPD Bazovica, Reka

Prijateljstvo brez meje

Osmo srečanje planincev s Tržaškega, iz Ilirske Bistrice in z Reke je organizirala planinska skupina KPD Bazovica. Rušiti meje, ki jih med ljudi nasploh in tako tudi med Slovence vpeljuje politika, je osnovna zamisel teh srečanj. Enako pomembno je tudi vzdrževanje zvez zamejskih Slovencev z matično domovino. Na letošnjem srečanju je sodelovalo skoraj sto udeležencev, kar pomeni, da je Prijateljstvo brez meje postalo zelo popularno med zamejskimi planinci.

Pohodni del so domačini razdelili v dve skupini. Močnejša se je skozi kanjon reške Rječine, kraške vodne lepote, podala na Veli vrh, visok nekaj čez štiristo metrov, drugo najvišjo točko na območju okrog Reke. Pohodniki so slišali kar precej o reki, ob kateri so hodili, o številnih nekdanjih mlinih na njenem bregu, o meji, ki je potekala med dvema svetovnama vojnami po njeni sredini in je umetno delila narod. Veli vrh je izredno lepa in razgledna točka, pogost cilj popoldanskih sprehajalcev, enkrat na leto pa tudi velikega planinskega romanja katoliških vernikov. Razgled sega od Kvarnerskega zaliva in Učke čez Grobniške Alpe pa vse

tam daleč do Velebita na jugu. Po daljšem premoru na vrhu so se pohodniki kar peš spustili do Slovenskega doma na Podpinjolu.

Medtem se je druga skupina sprehodila po Trsatu, si ogledala stari frankopanski kaštel in marijansko svetišče ter se spustila po znamenitih romarskih trsatskih stopnicah na Korzo in Molo longo. Tudi ta skupina je do Slovenskega doma prišla kar peš. Tam sta bila na vrsti druženje in krajši program reške klape Kvarner. Odprta je bila tudi razstava fotografij o preteklih sedmih srečanjih. Vse udeležence je pozdravila Mija Damjan Stegu kot predstavnik Planinske zveze Slovenije, ki že od začetka podpira vse to dogajanje. Udeležence so kratko nagovorili tudi predsednik Slovenskega doma KPD Bazovica Milan Grlica, predsednica SPD Trst Marinka Pertot, vodja planinske skupine ŠD Sloga iz Bazovice (Italija) Viktor Stopar, predsednica PD Snežnik iz Ilirske Bistrice Darinka Dekleva in vodja gostiteljske planinske skupine Darko Mohar. In vsi skupaj so sklenili, da se znova srečajo prihodnje leto na Tržaškem. **Darko Mohar**

Marinka Pertot, Viktor Stopar, Darko Mohar, Darinka Dekleva in Mija Damjan Stegu.
Foto: Marjana Mirković

27. april – 4. maj

Slovenski teden v Baški

V organizaciji občinske turistične skupnosti Baške in njene direktorice Majde Šale je v Baški potekal Teden slovenske kulture in gastronomije. K sodelovanju so povabili tudi naše društvo, da delček svojega delovanja pokažemo tudi Baščanom in njihovim gostom. V jutranjih urah v soboto, 27. aprila, je folklorna skupina na terasi hotela Corinthia zaplesala dva spleta slovenskih plesov, gorenjskega in prekmurskega, v popoldanskih urah pa je fotografska skupina v galeriji Zvonimir odprla fotografsko razstavo na temo Moja Slovenija. Ob tej priložnosti je Barbara Riman, naša članica in ena izmed avtoric, predstavila monografijo Slovenski dom KPD Bazovica v slovenščini in knjigo o Alojzu Useniku. Teden slovenske kulture in gastronomije v Baški je bil predstavljen tudi na tiskovni konferenci Turistične zveze Hrvaške v Ljubljani, ki smo

se je udeležili tudi mi in predstavili delovanje našega društva. Kot vedno smo bili zaradi svojega bogatega delovanja izredno zanimivi za novinarje in tudi obiskovalce. **Tea Tadej**

Z nastopa v Baški.
Foto: Anita Hromin

4.–5. maj

Izlet planinske skupine v Liko

Na Grabovači.
Foto: Darko Mohar

Lika – gorata, zelena, lepa, vodnata, kraška, neznana, vedno nekje na robu ali med nečim, naseljevana in razseljevana, vse mogoče vojne so jo prehodile. Življenje v njej je vedno trdo, že od nekaj tisočletij pred Kristusom do danes.

Planinci Bazovice so letos prvič dali v program večdnevni obisk te prelepe pokrajine. Sicer so že večkrat potovali tod – se vozili proti Dalmaciji ali obiskali Plitvice –, nikoli pa pokrajina ni bila cilj izleta. In imeli so kaj videti: malo mestece Perušić s turško kulo in cerkvijo Povišanja svetega križa, *Pećinski park Grabovača* in že v devetnajstem stoletju za obiske urejeno jamo Samograd, Kosinjsko dolino z znamenitim Kosinjskim mostom, katere večji del bo žal kmalu izginil pod vodo novega jezera, doživeli so vožnjo s katamaranom po reki Liki in jezeru Kruš-

čica, iz katerega vodo delno dobiva HE Senj, videli ostanke gradu Ribnik, v katerem je že malo po Gutenbergovem izumu delovala prva tiskarna v jugovzhodni Evropi in kjer je bila tiskana prva knjiga na ozemlju današnje Hrvaške, obiskali največje mesto Like Gospić, se srečali s prijaznimi ljudmi, ki radi priskočijo na pomoč. Manjša skupina planincev se je še dodatno odločila za vzpon na 850 metrov visok vrh Zir, ki s svojimi navpičnimi stenami štrli z ravnega Liškega polja. Kljub manjšim nevšečnostim pri iskanju dostopa so vrh tudi osvojili. Pa še za dodatek: ogled medvedov v zaklonišču v Kuterevu in nakup dobrega sira v Krasnem pod Velebitom. Žal je bilo na ogled tudi veliko v zadnji vojni porušeni in požgani hiš ter opuščeni kmetij. Trda zgodovina tega območja je razlog, da bodo posledice vojne še dolgo obremenjevale prihodnost.

Prelep izlet je z veliko vneme in dobre volje odlično organizirala članica planinske skupine Zinka Božiček, seveda ob podpori soproga Branka. ■ Darko Mohar

9. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Plavo svetlo

Vrazstavnih prostorih našega društva je bila že peta razstava reških članov društva železničarjev slikarjev Plavo svetlo, ki jih vodi Mirjana Kuharik. Tokrat so v zahvalo za dosedanje sodelovanje kot temo pripravili motive iz Hrvaške in Slovenije ter tako skušali ponazoriti povezavo med društvi. Navzoče je v imenu društva pozdravil Vitomir Vitaz, ki je na koncu tudi odprl razstavo. Nekoliko besed o slikarjih je spregovoril Josip Mušanović, o slikah pa Mirjana Kuharik. Obiskovalci so si z zadovoljstvom ogledali razstavljene slike in se ob skromni pogostitvi s slikarji še malo družili. ■ Vitomir Vitaz

12. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Igre brez meja

Igre brez meja.
Foto: Darko Mohar

Mladinska skupina KPD Bazovica je organizirala turnir z naslovom Igre brez meja. Prijavili so se lahko aktivni člani društva, in sicer na sestanku ali vaji svoje skupine, kjer so se seznanili z napovedjo turnirja. Z vremenom smo imeli

srečo in turnir je potekal na dvorišču Slovenskega doma. Več ur smo se družili in v družabnih igrah merili moči, logiko in srečo. Največ tekmovalcev se je prijavilo za pikado in odigralo več rund, v katerih je z natančnim zadetkom na pravo mesto vsakdo poskušal biti najboljši. Na drugi strani od drevesa, dovolj varno oddaljeni od puščic, ki bi morebiti zašle, so se namestili kvartopirci, v parih za briškulo in trešeto, pa tudi posamično, za remi. Partije so bile precej dolge in z nepredvidljivimi obrati, a ob šali in ferpleju. Kljub temu da nam je gospod Harej v ozadju odprtega

prostora omogočil veselo glasbo, pa se tisti, ki so se želeli pomeriti v šahovski strategiji, niso dali motiti. Čas je hitro mineval in v obojestransko zadovoljstvo smo dokazali, da se vrzel med generacijami le da premostiti. V vsaki tekmovalni igri – torej v pikadu, šahu, briškuli in trešeti ter remiju – je strokovna in nepristranska režija na

podlagi doseženih rezultatov razglasila in nagradila zmagovalca. Odziv članov Bazovice ni bil velik: zbralo se nas je manj od dvajset, toda vsi, ki so prišli, so pohvalili zamisel in izvedbo turnirja, na katerem smo se zabavali, nasmejali in sprostiti. V prijetni družbi ljudi dobre volje smo preživeli zelo zanimivo popoldne, postavljeni pred nove izzive, da poskusimo premagati modrejše, hitrejše, izkušenejše in tiste s pokeraškim izrazom na obrazu.

■ Ivana Baković, prevod Marjana Mirković

17. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Tunguzija, predavanje

Korado Korlević. Foto: Anita Hromin

Na tradicionalnem ponovoletnem izletu po Istri so planinci Bazovice letos med drugim obiskali tudi Višnjan in višnjsko zvezdarnico. Obisk in predvsem predavanje vodje zvezdarnice Korada Korlevića sta bila izredno zanimiva in sta pritegnila vse planince. Tudi tisti, ki so se usedli tako, da bi lahko pobegnili iz predavalnice, so predavanje napeto poslušali do konca. Zato sta se vodji izle-

ta Mario Aničić in Ago Babahmetović takoj dogovorila za Koradovo gostovanje v Slovenskem domu.

Predavanje je bilo bolj potopisno in manj astronomsko. Korado je spregovoril o poti v Tunguzijo ob koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko je imel srečo, da je lahko kot prvi tujec obiskal mesto, nad katerim je leta 1908 eksplodiral asteroid. Eksplozija je imela moč več 10 megaton; za primerjavo: prva jedrska eksplozija nad Hirošimo je imela komaj 20 kiloton. Prvo ekspedicijo na ta konec sveta je opravil Leonid Kulik v dvajsetih letih prejšnjega stoletja, pravo resnico o tem, kaj se je tam zgodilo, pa so prinesla šele poznejša raziskovanja. Seveda je bilo tudi v osemdesetih letih brez današnje tehnologije tako potovanje po Sibiriji pravo doživetje, ki si ga današnji človek zelo težko predstavlja. Dvorana Slovenskega doma je bila pretesna za vse radovedneže, tako da so nekateri celo morali gledati neposreden prenos predavanja v klubski sobi društva. Korado je pač izredno zanimiv in priljubljen predavatelj, ki vedno napolni dvorane, v katerih predava. Korado Korlević je znan hrvaški astronom, rojen leta 1958 v Poreču. V Pulju je končal gimnazijo, na Reki Pedagoško fakulteto. Vodi zvezdarnico v Višnjanu, iz katere so odkrili tri komete. Med letoma 1996 in 2001 je sam odkril 947 asteroidov, sodeloval pa je še pri odkritju 110 teles. Danes ogromno dela z mladino pri popularizaciji astronomije in znanosti. Nekateri od njegovih učencev so svetovno znani in cenjeni znanstveniki na področju astronomije.

■ Darko Mohar

17. maj, PD Opatija

Volilna skupščina PD Opatija

Pred štirimi leti je Planinsko društvo Opatija s 87 člani komaj še dihalo. Cilj novega vodstva je bilo takrat na novo zgraditi močno društvo. Danes ima okoli 300 članov in zelo dobro organizirano izletniško in markacijsko dejavnost. Veliko delajo z najmlajšimi in za prihodnost jim ni treba skrbeti. Veliko članov planinske skupine KPD Bazovica je tudi članov v PD Opatija, tako da je sodelovanje med društvoma na izredno visoki ravni. Volitve so prinesle veliko spremembo, saj je dosedanji predsednik Damir Barić zaradi zasebnih razlogov od-

Govor nove predsednice. Foto: Milivoj Filipović

stopil, za predsednico pa je bila izbrana Mirjana Brumnjak, članica PS KPD Bazovica od njenih začetkov. Kot mlada in ambiciozna je zagotovilo, da bo prijateljsko PD Opatija še dolgo dobro delovalo. ■ Darko Mohar

18.–19. maj

Planinska skupina na Gorenjskem

Slovenske Alpe vsako leto vabijo bazoviške planince v svoj objem. Tako so tudi letošnjo sezono odhodov v Alpe začeli že v maju, čeprav je v hribih še vedno ogromno snega. Prejšnja zima ni bila preveč mrzla, je pa prinesla veliko padavin.

Načrt za dvodnevni obisk Gorenjske je bil zelo pester. Čeprav je vremenska napoved za nedeljo spet predvidevala celodnevno močno deževanje, trinajst pogumnih planincev ni hotelo ostati doma. V soboto so se pripeljali do Golnika in male vasice Gozd in krenili na skoraj triurni vzpon na Tolsti vrh (1715 m). Malo sonca, malo oblakov, nič dežja in strm vzpon je hitro minil. Vrh je ena lepših razglednih točk v Sloveniji, s krasnim razgledom na vse strani – proti severu na greben Košute, proti vzhodu na Storžič in druge vrhove Kamniških Alp, proti jugu na Ljubljansko kotlino, pa na zasnežene Julijske Alpe in Triglav na zahodu in nazadnje še na Karavanke, Stol, Vrtačo in Begunjščico. Avtor teh vrstic se je med vzponom z veseljem spomnil mladostnih zimskih vzponov na Tolsti vrh, saj je bil skoraj tri leta v službi v Kranju. Sledili so grebenski sprehod do kočice na Kriški gori, spust nazaj v Gozd na res odlične kremne rezine in odhod proti Zgornjesavski dolini in Mojstrani. V Zgornji Radovni so si udeleženci ogledali Pocarjevo domačijo, muzej trdega kmečkega življenja, ki je tod obstajalo še pred dvajsetimi leti. Dan se je končal z odlično domačo hrano v domačiji Pr Železnik v Mojstrani in z odhodom na spanje v Aljažev dom v dolini Vrat. Čeprav so se čez Luknjo vlačili južni oblaki, je na nebu zasijala luna in iz Triglava, oblečenega v svežo snežno odejo, naredila pravljico.

Tudi nedelja je bila bogata: najprej ogled ogromnega plazua, ki je s Stenarja prigrmel v Vrata skoraj do same zimske sobe Aljaževega doma, potem še ogled spodnjega Peričnika in odhod na skoraj dvourni vzpon do Skočnika, enega najlepših slapov v Sloveniji. Pet gamsov in malo iskanja slapu so popestrili program. Tudi dež se je usmilil planincev in začel padati, ko so že bili na varnem v dolini. Medtem je ena od treh skupinic obiskala blejski Vintgar, drugi pa si je v popoldanskih urah še uspelo ogledati Planinski muzej v Mojstrani. Odhod na Gorenjsko ni bil samo obisk hribov in njihovih lepot, temveč tudi snidenje s prijatelji iz teh krajev. Pred vzponom na Tolsti vrh sta planince pričakala Breda in Vilko Papler, ki sta tako veliko pomagala pri realizaciji programa. Obisk Mojstrane in njene prelepe okolice pa ne bi bil mogoč brez pomoči Mete in Frenka Kotnika. Zahvala gre tudi dvema Andrejema za odlično vodenje. Danes, 27. maja, ko avtor piše te vrstice, sta Tolsti vrh in Kriška gora spet odeta v snežno odejo. Vreme je še naprej nagajivo. ■ Darko Mohar

23. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Rekonstrukcija otroštva

Borislav Božič, Nika Petković in Milan Grlica. Foto: Marjana Mirković

Z razstavo fotografij z naslovom Rekonstrukcija otroštva se je v društvu predstavila mlada reška avtorica Nika Petković. Samostojno postavitev si je zaslužila s prvo nagrado, prejeto na lanskem mednarodnem fotografskem natečaju Sožitje. Kot je v svojem nagovoru med drugim dejal predsednik KPD Bazovica Milan Grlica, pomeni razstava sklepni del tega projekta, ki je uspešno zaživel in s katerim sta organizatorja – fotografska skupina KPD Bazovica in Foto klub Reka – želela navezati čezmejno sodelovanje in povezati fotografe z območja primorskega dela Hrvaške, Slovenije in Italije.

O avtorici in razstavljenih delih je na kratko spregovoril predsednik FK Reka Borislav Božič, tudi avtor spremenega besedila v

katalogu razstave. Poudaril je željo mlade fotografkinje, da bi ujela prostor svojega odraščanja v fotografijo in besedo, z deli, ki tudi obiskovalcev razstave ne puščajo ravnodušnih in jih vračajo v njihov svet spominov na otroštvo.

Nika Petković, rojena leta 1992 na Reki, se s fotografijo ukvarja že več let. Po gimnaziji se je odločila za nadaljevanje izobraževanja v Italiji, kjer na univerzi v Bologni študira glasbene in odrske umetnosti (DAMS). Za seboj ima več skupinskih razstav in leta 2010, pri osemnajstih letih, se je že prvič tudi samostojno predstavila (Momenti, Reka). Pri odpiranju razstave v KPD Bazovica je o tematiki svojih fotografij povedala, da gre za njeno otroštvo, njeno četrt. V estetskem pogledu sem sledila besedam Michelangela Antonionija, da so prostori ti, ki pripovedujejo, in Proustove mu iskanju izgubljenega časa. Nika Petković se je posebej zahvalila še KPD Bazovica za ponujeno priložnost za samostojno predstavitev. ■ Marjana Mirković

25. maj

VS Brinke, Grosuplje

O biskala nas je ženska vokalna skupina Brinke iz Grosuplja. V ne ravno polni dvorani je program s pevskim pozdravom začel mešani pevski zbor KPD Bazovica pod vodstvom zborovodje Zorana Badjuka. Nato so se na oder povzpele naše gostje in po uvodni besedi predsednice, gospe Jolande Ravnika, in pod umetniškim vodstvom Tine Vahčič začele svoj nastop. Po toplem aplavzu se jim je v imenu društva zahvalil Vitomir Vitaz in jim podaril monografijo našega društva ter knjigo Slavka Arbitra *Kako si mi lepa, dežela domača*. Zadovoljne pevke so društvu podarile knjigo *Slovenske ljudske pesmi*, več steklenic pristinega brinjevca in veliko domačo "potratno" potico; pozneje smo jo skupaj tudi pojedli. Deževalo so zahvale z upanjem v prihodnje sodelovanje. Brinke so nam z navdušenjem kot dodatek k programu zapele še *Avsenikovo Slovenija*, od kod lepote tvoje, znamenitemu refrenu pa se je pridružila še publika. Po programu se je v klubski sobi ob prigrizku nadaljevalo skupno druženje. Žen-

VS Brinke.
Foto: Milan Grlica

ska vokalna skupina Brinke je nastala na začetku leta 2009 v Grosuplju. Povezuje jo ljubezen do petja in lepe slovenske besede. Ime skupine izhaja iz brinja, ki je nekoč poraščalo ves hrib v njihovem kraju in po katerem se tudi imenuje Brinjski hrib. S poimenovanjem skupine tako obujajo tudi spomine na del svoje preteklosti. V njihovem repertoarju najdemo tuje in slovenske ljudske ter umetne pesmi, Brinke pa z veseljem zapojejo tudi kakšno zimzeleno popevko. Skupina nastopa pod umetniškim vodstvom Tine Vahčič, diplomirane muzikologinje, in deluje pod okriljem KD Šentjurski oktet. ■ Vitomir Vitaz

25.–26. maj

Dnevi hrvaških planincev

Letošnje Dneve hrvaških planincev je Lob vzhodu Trdinovega vrha (Svete Gere) ob planinskem domu na Vodica, lepem in zelo odročnem ter redko poseljenem kraju Hrvaške v naravnem parku Žumberak – Samoborsko gorje, organiziralo PD Dubovac iz Karlovca. Dnevi hrvaških planincev po navadi trajajo ves konec tedna, saj pridejo nekateri planinci iz zelo oddaljenih krajev Hrvaške in Bosne in Hercegovine. Zato na kraju dogajanja zgradijo celo majhno šotorsko naselje. Pred nekaj leti so Dneve hrvaških planincev organizirali v Grobniških Alpah, v okolici Podkilavca in Hahličev.

Planinci Bazovice so se letos prvič odločili za organiziran obisk te prireditve, ki se je udeležilo čez 1000 planincev iz Slovenije, BiH in Hrvaške. Ker so v Sošice, vas pod Trdinovim vrhom, prispeli nekoliko pozno, se jim je pred prvo nevihto uspelo povzpeti na bližnjo Plješ (977 m), po slavnostnem odprtju pa so

obiskali tudi Trdinov vrh (1178 m). Odprtja so se v popoldanskih urah udeležili številni vodilni člani Hrvaške planinske zveze (HPS), med drugimi tudi Vladimir Novak, predsednik izvršnega odbora HPS, in Darko Berljak, tajnik HPS, s katerima planinci Bazovice že nekaj let lepo sodelujejo. V imenu Planinske zveze Slovenije (PZS) je navzoče planince pozdravil podpredsednik Tone Jesenko. Žal je pred samim odprtjem pridvela še druga nevihta, ki je s sabo prinesla tudi malo sneženja. Zelo koristen dan za planince Bazovice se je tako iztekel s številnimi novimi poznanstvi in vezmi in seveda z na svidenjem na Dnevu slovenskih planincev 16. junija v Kamniški Bistrici.

■ Darko Mohar

Vodstva HPS, PZS in PS KPD Bazovica. Arhiv Darka Moharja.

15. februar

Marija Barbieri

Na povabilo svetov slovenske narodne manjšine na mestni in županijski ravni je Marija Barbieri predstavila monografijo z naslovom Slovenski umetniki na hrvaških odrih (2011), v kateri je avtorica poglavja o operi, kot dobra poznavalka tematike pa je spregovorila tudi o dramskih in baletnih umetnikih, o katerih sta poglavji v knjigi napisala Branko Hečimović in Henrik Neubauer. Navzoče sta najprej nagovorila predsednik sveta na županijski ravni Mitja Jelovčan Bulatović in v imenu založnika predsednik zagrebškega Slovenskega doma in Sveta slovenske narodne manjšine mesta Zagreb Darco Šonc, tudi urednik monografije. Poudaril je, da so se za izdajo zahtevne publikacije odločili z željo *iztrgati iz pozabe zgodbe o slovenskih umetnikih, ki so hrvaški kulturi vtisnili neizbrisen pečat in zaznamovali tudi današnje hrvaške kulturne in umetniške tokove*. Prve zapise so objavili v glasilu Novi odmev, deli o gledališčnikih in likovnih umetnikih pa bo, kot je napovedal, kmalu obogatilo še tretje, namenjeno športnikom.

Marija Barbieri ima v svojem bogatem publicističnem in knjižnem opusu kot avtorica in soavtorica med drugim tudi že dve monografiji, o Josipu Gostiču in Josipu Rijavcu. Iz knjige, ki je začela nastajati pred desetimi leti, je predstavila le nekatere izmed 55 omenjenih umetnikov: operne pevce, ključne za razvoj opere na Hrvaškem, kot so Fran Gerbič, prvi tenor opere ob ustanovitvi leta 1870, Josip Noll, za katerega je Ivan Zajc napisal vlogo Zrinskega, in Mario Šimenc, za katerega je bil napisan Ero, pa tudi najvidnejši izvajalci tega lika so bili prav slovenski tenorji – od Ivana Francla, Jožeta Gostiča, Josipa Šuteja in Nonija Žuneca do Janeza Lotriča. Omenila je še Josipa Križaja, izrednega pevca in igralca ter umetnika pred svojim časom, pa Josipa Rijavca in Irmo Polak, zanimivo pevko, ki je igrala v opereti, drami in operi, v nepozabnem spominu pa ima prežgodaj preminulo pevko Marijo Podvinec s čudovitim glasom in neprekosljivega Josipa Gostiča. Med dramskimi umetniki je Marija Barbieri omenila Ignacija Boršnika, trajen pečat pa so hrvaškemu odru vtisnili tudi Hinko Nučić, Vika Podgorska – ona še posebej, pravi, saj je bila preprosto neponovljiva – in v

Marija Barbieri. Foto: Marjana Mirković
 novjšem obdobju priljubljeni in nepozabni Josip Marotti - Bobi, če omenimo samo nekatere. Od baletnih plesalcev je spomnila na Pina Mlakarja, pozneje so delovali še Štefan Suhi, Stane Leben, Maks Kirbos in Štefan Furijan. Z nepričakovanim prihodom je navzoče ob koncu večera prijetno presenetil Janez Lotrič, ki je prispel iz Žirovnice. Marija Barbieri je s posebnim veseljem predstavila umetnika, brez katerega si, kot je dejala, hrvaškega opernega življenja v devetdesetih letih ne moremo zamisliti: nastopal je v vseh opernih hišah in bil nosilec skoraj vseh zahtevnejših produkcij ter nenadomestljiv vrhunski izvajalec Era z onega sveta Jakova Gotovca. Janez Lotrič se je prijazno odzval občinstvu in spregovoril o izkušnjah in nastopih na Hrvaškem, med drugim tudi v času domovinske vojne, ter izrazil željo po večjem sodelovanju, ki ga je v času varčevanja čedalje manj tudi v umetniških krogih.

■ Marjana Mirković

17. april

Seja svetov slovenske narodne manjšine

Po predstavi dramske sekcije Zaigrani Kishon, ki je bila odigrana za selektorja festivala ljubiteljskih gledališč na Hrvaškem Joška Ševa, so se člani obeh svetov, Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka in Primorsko-goranske županije, zbrali na skupni seji. Točke dnevnega reda za sejo obeh teles – petnajst članov je skupnih –, so bile namreč enake. Sejo sta vodila Boris Rejec kot predsednik sveta na mestni ravni in podpredsednica tega sveta Ana Lipovac (zaradi odsotnosti predsednika sveta na županijski ravni, Mitje Jelovčana Bulatovića). Seja je bila sklepčna, sprejetih je bilo več sklepov in tudi finančni poročili za leto 2012. Pregled finančnega stanja obeh svetov je potrdil, da se lahko nadaljuje uresničevanje programov, načrtovanih do konca letošnjega prvega polletja. Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka je sprejel tudi nova pravila poslovanja, v skladu z navodili o fiskalni odgovornosti,

določenimi v mestni upravi. Navzoči na seji so se seznanili tudi z delovanjem v prihodnje in med drugim napovedjo novega predavanja, ki ga bo podal znani raziskovalec krajevne zgodovine Gorskega kotarja, predvsem Čabra in okolice, Slavko Malnar. Napisal je več kot deset knjig od domoznanskih do beletristike; za nekatere je prejel tudi nagrade, publikacijo z naslovom Hišna imena in vzdevki v župniji Tršće, ki je izšla v slovenščini, pa je ob koncu mandata 2007–2011 založil takratni svet slovenske narodne manjšine PGŽ. ■ Boris Rejec

Strokovna ekskurzija učencev DPS iz Buzeta, z Reke in iz Pulja v Posočje

Dopolnilni pouk slovenščine (DPS) v Istri in Kvarnerju obiskujejo predšolski otroci, osnovnošolci in srednješolci ter odrasli. Vsi izražajo željo po ohranjanju kulture svojih prednikov in dejavnem spoznavanju značilnosti Slovenije, zlasti okolja izvora staršev in starih staršev. To možnost so zaznali pri pouku, kjer se lahko odločajo za vsebine, ki jih bolj zanimajo. Nekateri zelo radi berejo slovensko leposlovje, ki ga spoznajo pri pouku. Spodbujanje k branju je seveda prilagojeno posameznikovi starosti in znanju slovenščine, enako je potekalo tudi spodbujanje za aktivno sodelovanje na strokovni ekskurziji v Posočje, kamor smo se podali 11. maja.

Pri pouku smo raziskovali Posočje in si med drugim ogledali dokumentarna filma Smaragdna reka in Aleksandrinke ter prvi slovenski celovečerec Na svoji zemlji, brali novele Cirila Kosmača in pesmi Simona Gregorčiča, spoznavali legende, povezane s Posočjem (Zlatorog, Ajdovska deklica, Zlatenik, pritok Soče), in druge zgodbe, slikarja Toneta Kralja in njegove poslikave po cerkvah na Primorskem.

Skupaj smo izdelali scenarij spoznavanja pokrajine, udeleženci pouka so začeli zbirati informacije in jih predstavljati pri pouku, risati skice in zemljevide, raziskovati naravne značilnosti, preteklost in sedanjost. Nekaj učencev se je dokopalo tudi do zelo zanimivih zgodb v svojem družinskem drevesu. Pri pripravi na ekskurzijo je bila pomembna primerjava medsebojno povezanih zgodovinskih dogajanj v Posočju ter v Istri in Kvarnerju, zlasti na Reki.

Udeleženci DPS so bili vodniki po krajih, po katerih smo potovali. Pripovedovali so o zgodovinskih dogodkih, oživljali zgodbe in legende, opisovali spomenike, naravne pojave ter značilnosti krajev in pokrajine. Tako so "oživili" tolminski upor in vedeli, da njegovo tristoletnico spremlja izdaja trievrskega zlatnika ipd. Obiskali smo Vrsno in rojstno hišo Simona Gregorčiča, muzej prve svetovne vojne v Kobaridu, cerkev sv. Jožefa v Soči, doživljali porečje smaragdne reke in njenega izvira. Ves čas smo uporabljali slovenščino in učenci so z navdušenjem govorili, kako veliko jim pomeni, da so Posočje doživeli

tako aktivno. Nedvomno bo to prispevalo k vztrajanju pri učenju slovenščine in ohranitvi slovenstva v okolju, v katerem živijo. Gradivo z ekskurzije bomo uporabili tudi na sklepnih šolskih prireditvah, ki bo septembra v Buzetu. **I** Povzeto po zapisu Dragice Motik

Utrinki z ekskurzije

Zbiram vtise z naše strokovne, odlično organizirane ekskurzije. Še slišim in vidim glasno, neukrotljivo Sočo, kako nepremagljivo teče po svoji strugi. ... Soča mi je ostala na prvem mestu, pred vsem drugim, kar sem videla in doživela. Zelo sem zadovoljna, da smo bili vsi tako aktivni na ekskurziji. Vsakdo je imel svojo nalogo. Milica Pejović

Priprava na ekskurzijo me je spodbudila k raziskovanju, branju in dodatnemu delu na izbranih temah. Po ekskurziji sem spodbujena za nadaljevanje tega dela, ker sem videla veliko zanimivega. ... Na poti sem si tudi zapisovala utrinke v učne liste in zdaj imam pred seboj še veliko nadaljnjega raziskovanja in branja. Barbara Jurčić

To je bilo zame prvo sodelovanje na ekskurziji. Če bi jo moral oceniti, bi dal najvišjo oceno, ker mislim, da je zaslužena. Mislim, da ni turističnega vodnika in ne programa, ki bi toliko tega povedal, poučeval in pokazal po poti, kot je bil naš program. Všeč mi je kombinacija, da tudi udeleženci sami pripravljamo gradivo in ga potem povemo. Gordan Dorčić

Mislim, da je bila ekskurzija zelo uspešna, vsi udeleženci so nekaj prispevali. Vsak izmed nas je imel priložnost predstaviti sebe in določeno temo, to je pa vplivalo na povezovanje udeležencev. Načrt ekskurzije je pravilno postavljen; mislim, da ga v prihodnje ni treba nič spreminjati. Novi predlogi bodo verjetno prišli spontano na naslednji ekskurziji. Robert Simčić

Učenci smo se izkazali v vlogi vodnikov, kar se mi zdi zelo dober način učenja, tako za učenca, ki prispeva s svojo nalogo, kakor tudi za poslušalce. ... Predlagam, da bi pri pouku še več govorili o svojih nalogah, da nam ne bo nerodno govoriti v vlogi vodnika na sami ekskurziji. Dubravka Dijanić

... Deklice iz Buzeta so pa lepo zapele otroške pesmi. ... Odkar smo pri pouku brali pesem Soči S. Gregorčiča, nisem mogla dočakati trenutka, da jo bom lahko videla na lastne oči. Zdaj pa je bila tukaj, pred mano, mirna, tiha, široka in tako smaragdno zelena. .... Soča je bila z nami celo pot. ... Do izvira je deževalo in je bila pot mokra, vendar se nismo dali zmotiti in smo pogumno nadaljevali pot do samega izvira. ... Prepričana pa sem, da jo bom kmalu spet obiskala. Gloria Segnan

Z ekskurzije v Posočje.
Arhiv pouka DPS.

I Pepelkin dan

Šolsko leto je skoraj pri kraju, v zraku je spomlad, ki prijetno boža obraze otrokom na šolskem dvorišču.

Zaposlujejo jih načrti za poletje, pričakujejo izpolnitev vseh skritih želja in ne opazijo, da jih nekdo skrivnostno opazuje. To je bitje, ki je sicer skoraj nevidno v šoli, a vendarle potrebno, ker kot mravlja očisti vse nepotrebno.

Nekaj deklet se je primaknilo k čistilki in ena jo je povabila, naj vsekakor pride na slavnostno podelitev nagrad in spričeval. Čistilka je bila vidno presenečena in hotela je takoj zavrniti povabilo, dekletom pa je bilo všeč, ko so videla, kako ji je nerodno.

To se vendarle ne spodobi, si je mislila, z druge plati jo je mikalo, da bi tudi ona bila delček enkratne priložnosti in videla trenutek vhoda v zrelost vseh teh mladih bitij.

No, naslednji dan ni bilo šole, odločila se je, da se bo lepo oblekla in odšla na podelitev spričeval.

Že na vhodu v dvorano jo je osupnila množica in nekako si je poizkusila najti kotiček, da bo čim bolj skrita.

Prireditev se je začela, govorniki so govorili, najprej "ta glavni", pa povabljeni odličniki, izbrani učenci, glasbeno izobraženi so celo zaigrali. Lepo je, si je mislila, jaz tega nisem nikoli doživela. Otroci so bili pridni, nehali so se učiti in zdaj naj s starši in profesorji vsaj za trenutek pozabijo tudi tisto, kar je težko in kar žalosti. Danes ni gledala solznih obrazkov, ni bilo treba tolažiti ali celo lepiti obližev ob nezgodah in pretepih.

V mešanici besed, pohval in vseh mogočih šumov je zaslišala svoje ime. Ni takoj razumela, kaj bi radi od nje.

Klecala so ji kolena in z očmi, uprtimi v tla, je prišla na oder. Pričakali so jo učenci z velikim šopom rož, ona pa ni razumela, kaj govorijo; slišala je samo zamolklo bitje srca in nemo se je ozrla po množici in odtavala ven iz dvorane, ki je hrumela in ploskala.

Zunaj, na ulici, je občutila, da je tudi ona nagrajena. Vse je bilo odplaknjeno, vse, kar jo je bolelo in težilo. Otroci me imajo radi, si je rekla, ponosno je odnesla šopek domov. Tam je še danes, posušen, spravljen za spomin, kot slika nekdanje sreče.

I Metka Rostan-Benussi

I Literarni večer

Plešče, 16. februar – Vodja etnološke zbirke rodbine Čop Palčava šiša Marko Smole, neutrudni zanesenjak pri zbiranju in ohranjanju starih običajev, pripovedi in predmetov, ki pričajo o življenju v preteklosti čabranskega območja, je z organizacijo zanimivega literarnega večera privabil obiskovalce vse od Babnega polja do Čabra. Knjige, ki hranijo krajevno pripovedno dediščino sta predstavila pisateljica Milena Ožbolt iz Loške doline in dober poznavalec krajevne zgodovine in pisatelj Slavko Malnar iz Ravnic pri Tršču. I Slavko Malnar

I 4. dnevi antifašizma

Opatija, 6.–8. marec – Gimnazija Eugena Kumičiča in borčevska organizacija sta tudi letos organizirali prireditev, ki želi ohranjati vrednote antifašizma in opozarjati na različne oblike sovražnosti in nasilja v družbi. Na sklepno razpravo na temo Posilstvo kot vojni zločin je organizator povabil tudi vodjo centra za soočanje s preteklostjo Documenta, ugledno mirovnico Vesno Teršelič, ki je v

pogovoru med drugim pohvalila obstoj Muzeja novejšje zgodovine v Sloveniji in to ocenila za velik civilizacijski dosežek.

S tribune.
Foto: Marjana Mirkovič

I Političar

Ok buš kazi past pažjelu,
šulo buš jemet mougu,
Je za pajčoune uomejttat,
šulat se bu treba dougu.

Tu je pa pravice;
dejvat treba znat,
če glih mau keđu
v šulo hude rad.

Zatu zeberit1
dejvu se pa mire,
uokul se uozrit1,
kaj kej dejva kire.

Vbougejte me dak je cajt
de van na bu van krivu,
paglejt1 uokul sjebe
kok je du preživu.

S politiko se bavte,
bua prava al kriva,
uozrit1 se na kire piske,
prave guas se skriva.

Zajno šula nej tok važna,
jezek uodlučiva,
ana rejč na pravmo mejste,
vse vrata uotklučiva.

Maret bušte na začitke
jemejle težave,
dak na bušte pagadile
besejde taprave.

Al ke ankret grif dabište
na bu van videt kraja,
je bapco bušte padvečile,
kok se uatrak raja.

I Slavko Malnar, Ravnice

365 dni riviere

Opatija, 21. marec – V paviljonu Juraj Šporer so slovesno predstavili več kot pol milijona evrov vreden projekt 365 dni kulturnega turizma v zibelki srednjeevropskega turizma, uresničen v okviru programa čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Hrvaško (2007–2013, IPA). Sodelujoči v projektu – Občina Piran in Mesto Opatija ter Turistični združenji iz Portoroža in Opatije – so zasnovali programe s področja kulturnega turizma, z zanimivo ponudbo in upoštevanjem tradicije, ki naj bi sezono podaljšali na vse leto.

Z odprtja v reškem arhivu. Foto: Marjana Mirković

Podari mi nasmeš

Reka, 24. maj – V dvorani mestne hiše so predstavili pesniško zbirko Podari mi nasmeš rojakinje Marije Šenk. To je njena druga zbirka, napisana v hrvaščini, sicer pa pesmi piše tudi v slovenščini in jih občasno objavlja tudi v glasilu Sopotja. O zbirki in ustvarjanju Marije Šenk je spregovorila tudi lektorica, profesorica Martina Hudoletnjak. Kulturni program je dopolnil nastop pevskega zbora Društva upokojencev Reke, ki ga vodi Vinko Badjuk in v katerem od rojakinj poje tudi Marija Šenk.

Izlet OŠ Pećine

22. maja smo obiskali Škocjanske jame in slovensko Istro. Na izlet je šlo trideset učencev, ki obiskujejo pouk slovenščine kot izbirni predmet, in tri učiteljice (Vesna, Silvija in Vida). Krenili smo ob pol osmih zjutraj izpred šole. Po slabi poldrugi uri vožnje smo se že znašli na dvorišču pred upravo parka. Ker smo imeli kar nekaj časa do vstopa v jamo, smo pomalicali in kupili spominke. Ob desetih smo krenili proti vhodu še z drugimi turisti in se tam razdelili v dve skupini. Najprej smo vstopili v jamo mi, Pećinarji, s svojo vodnico, ki nam je razlagala kar v slovenščini. Vse smo jo razumeli, ker smo si že pred izletom ogledali jamo na spletu. Jama se deli na dva dela, Tiho jamo in Šumečo jamo, na dnu katere teče reka Reka. Izvira v podnožju Snežnika na Hrvaškem kot Vele vode, po slovenskem ozemlju teče kot reka Reka in se izliva v Jadransko morje pri Tržiču (Monfalcone, Italija) kot Timav (Timavo). Jama ima čudovite kapnike, stalaktite, stalagmite, stebre, orgle in ponvice. V njej živijo jamske živali, med drugimi tudi človeška ribica. Žal je nismo videli, ker živi v drugem delu jame, ki ni odprt za turiste, videli pa smo netopirje. Pot po jami traja uro in pol in je

Josip Broz Tito in njegova dediščina

Reka, 29. marec – Na tribuni Josip Broz Tito in njegova dediščina v dvorani Filodrammatica sta bila govornika slovenski zgodovinar dr. Jože Pirjevec in novinar in publicist Miro Simčič. Dogodek je bil organiziran v sklopu že predstavljene monografije Reka in regija v času Tita. Dr. Jože Pirjevec je uvodoma pojasnil, da bi vse države nekdanje Jugoslavije morale na Tita gledati s ponosom med drugim zaradi zmage v drugi svetovni vojni ter znova odkriti in ovrednotiti dobre plati takratnega socializma.

Pietro Nobile, Istrski motivi z začetka 19. stoletja

Reka, 4. april - V Državnem arhivu so odprli razstavo risb tržaškega in dunajskega arhitekta, univerzitetnega profesorja in zaščitnika kulturne dediščine, doma iz Švice, Pietra Nobila (1776-1854). Kot inženir, pristojen tudi za gradnjo mostov in cest na območju Istre, je med svojim potovanjem naredil vrsto risb in skic istrskih vedut, krajine in portretov, ki so zanimivo in dragoceno pričevanje o podobi Istre pred odkritjem fotografije. Pobudnik razstave, odprte 28. maja še v opatijskem paviljonu Juraj Šporer, je Humanistično društvo Histria iz Kopra.

večinoma vklesana v steno, reko Reko pa smo prečkali po mostu 60 metrov nad njo. Ko smo prišli na plan, smo se najprej malo poigrali na igrišču pred Gostilno pri jami, kjer so nam postregli okusno kosilo. Jedli smo pomfrit in dunajski zrezek, pa tudi jabolčni zavitek, a ga nekateri učenci, čeprav je bil odličen, niso jedli, ker so bili že siti. Po kosilu smo si ogledali etnološko zbirko v J'kopinovem skednju, krasoslovno zbirko v Naravoslovnem centru in arheološko zbirko. Na poti po slovenski Istri smo se najprej ustavili na Socerbu, utrjenem gradu iz 13. stoletja, ki pa ni odprt za obiskovalce, ker je izropan. Z njegovega dvorišča je prečudovit razgled na Tržaški zaliv. Ob lepem vremenu se vidi od Pirana pa vse do Benetk. Naš zadnji ogled je bil v Hrastovljah. V romanski cerkvi Sv. Trojice z začetka 12. stoletja so v prejšnjem stoletju odkrili freske Mrtvaški ples in zgodbe iz Stare in Nove zaveze, ki jih je naslikal Janez iz Kastva. Freske so zelo lepo ohranjene, ker so bile premazane z apnom. Cerkevica s freskami Mrtvaški ples stoji tudi v hrvaškem delu Istre, v kraju Beram. Te freske, ki jih je naslikal Vincenc iz Kastva, so še en dokaz, da so naši kraji že stoletja zelo povezani. Okrog petih popoldne smo krenili proti Reki in srečno prišli domov okrog pol sedmih zvečer. | Vida Srdoč

IN MEMORIAM Boštjan Kordiš

Knin, 27. marec – Umrli je Boštjan Kordiš, eden ustanoviteljev SKD Triglav v Splitu in njegov prvi predsednik (1992-2010), zaslužen za povezovanje rojakov v mestu in drugod po Dalmaciji ter vsestransko aktiven tudi na področju manjšinske samouprave. Boštjan Kordiš je pokopan na splitskem pokopališču, kjer so se od njega poslovili številni rojaki in vodstvo krovne organizacije.

Še vedno smo v objemu krize

Glede na to, da *Sopotja* izhajajo vsake tri mesece in da moram svojo kolumno napisati kar precej dni pred izidom glasila, sem v večni dilemi, kako biti aktualen, da bodo bralci, ki bodo prejeli v roke glasilo slovenske skupnosti na Reki in na Kvarnerju in morebiti prebrali moja razmišljanja, kolikor toliko zadovoljni.

V Sloveniji se namreč na političnem in družbenem področju stvari tako naglo spreminjajo, da je težko ujeti ritem dogajanja za večmesečno obdobje. Ko sem se zadnjič oglasil, je bila na oblasti koalicija pod vodstvom prvaka Slovenske demokratske stranke (SDS) Janeza Janše, zdaj pa se je v državno sedlo zavihtela Alenka Bratušek, predsednica stranke Pozitivna Slovenija (PS), ki je v koalicijski krog vladne ekipe pritegnila dve stranki, upokojen-

Tomo Šajn.
Foto: Dragica Jakšetič

sko in Državlansko listo iz Janševe vlade, ter jima dodala še deklarirano levičarsko stranko Združeno listo. Prejšnja vlada se je opredeljevala za desnosredinsko, trenutna pa za levosredinsko, obema pa je skupno, da sta se oziroma se spopadata s hudo gospodarsko, monetarno in predvsem moralno-etično krizo, ki razjeda slovensko družbo.

Kajti tema dneva, kaj dneva, celo meseca ni bil gospodarski položaj, ampak razvpita političarka in nekdanja direktorica gradbenega velikana, velenjskega podjetja Vegrad **Hilda Tovšak**. To gospo so menda zaradi neusklojenega delovanja tožilstva in sodstva izpustili iz preiskovalnega zapore, a je gospa Hilda kar naenkrat poniknila. Vsa vesoljna Slovenija jo je iskala. Rumeni tisk in rumena TV so njen pobeg locirali celo v Kenijo, Kanado in na razne otoke, kjer vladajo davčne Indije Koromandije. Po nekaj dneh gonje pa je gospa kar sama prišla iz skrivališča v bližini svojega doma v Mislinji. Hitro so jo privedli v ženski zapor na Igu pri Ljubljani in tudi tam ji TV ne da miru.

To bizarno zgodbo sem nanizal zato, da bi pokazal na stanje duha v slovenski družbi, na vse večje razlike med peščico bogatinov in množico čedalje revnejših državljanov. Sicer pa tudi vi, dragi rojaki, ne živite v posebej vzorno urejeni državi. Zdaj ko bomo oboji skupaj v Evropski uniji, se bomo lahko tolažili z dokazovanjem, komu gre slabše. Vam na Hrvaškem ali nam v matični domovini.

Tako kot stara modrost pravi, da psi lajajo, karavana pa gre naprej, tako gre naprej tudi naša barka, imenovana Slovenija. Pa vendar se najde kaj spodbudnega. Nekaj takega smo prebrali v Primorskih novicah, dnevniku, ki izhaja v Kopru in je v prilogi 7. val objavil obsežen intervju s 33-letno **Tino Komel**, novo ministrico za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Na vprašanje urednika priloge **Roberta Škrlija**, ali bo vlada oziroma njeno ministrstvo pomagalo našim rojakom na Hrva-

škem, da bi se lažje organizirali kot manjšina, je ministrica odgovorila s številnimi komplimenti na vaš račun: "*Slovinci na Hrvaškem so tako dobro organizirani, da bi morala marsikatera naša organizacija ali društvo k njim na obisk, da bi se lahko po njih zgledovali. Zelo požrtvovalni so, ko poskušajo na mlajše generacije prenašati znanje slovenskega jezika in kulture. In v tem jih naš urad zelo podpira. Deležni so naše pomoči kot preostale manjšine.*"

Ministrica je še povedala, da se gospodarska kriza odraža tudi pri delu njihovega resorja. "*Soočeni smo s hudo finančno krizo na globalni ravni. Ta kriza še toliko bolj ogroža prav najbolj ranljive skupnosti, kamor spadajo tudi narodne manjšine. Našim rojakom lahko pomagamo tako, da nekatere že sprejete projekte s financiranjem ohranimo pri življenju. Na žalost pa tudi nam na ministrstvu neprestano zmanjšujejo finančna sredstva. Zato se bomo morali odločiti za prednostne programe, čemur se ne bomo mogli izogniti.*"

Zanimivo je, da se ministrica Komelova predstavlja kot pripadnica italijanske manjšine v Sloveniji, zato že iz izkušenj svoje narodne skupnosti verjetno bolje razume problematiko in probleme, ki so bolj ali manj značilni za vse narodne manjšine na tem svetu. Vendar ostaja optimistka, saj je napovedala nadaljevanje načina financiranja, ki ga izvaja Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Mojih omejenih 4000 računalniških znakov obsega te kolumne se bliža cilju in treba bo končati. Do jeseni, ko se spet oglasim, bo preteklo še veliko vode po slovenskih rekah, saj nas obilno deževje namaka skoraj vsak dan. Upajmo, da bo dotlej vzdržala tudi sedanja vlada, ki ji opozicija napoveduje le kratko življenje. Predvsem pa upajmo, da bodo vzdržali državljani, posebno tisti, ki jim vlada napoveduje zmanjševanje plač in tudi krčenje pokojnin. Glede na to, da je več kot četrtnina slovenskih državljanov upokojenih, se glede nižanja pokojnin verjetno obetata vroče poletje in napeta jesen.

■ Tomo Šajn

Sonja Kern Svoboda

Legendarna in dolgoletna priljubljena vodja folklorne skupine KPD Bazovica Sonja Kern Svoboda je rojena Ljubljanka. Mladost je preživela v Mariboru, na Reko pa je prišla na začetku petdesetih let kot šolana baletna plesalka. Kot v monografiji Slovenski umetniki na hrvaških odrih (2011) v poglavju o baletu omenja Henrik Neubauer (290, 291), je imela Sonja Kern Svoboda med Slovenci v baletnem ansamblu Hrvaškega narodnega gledališča Ivana pl. Zajca na Reki najdaljši staž (1952–1971). V dvajsetih letih je plesala v baletnem zboru in tudi manjše solistične vloge (Licitarsko srce, Romeo in Julija, Kraljičin lovec, Žetev, Vrag na vasi, Giselle).

Na balet se je vpisala po preselitvi v Maribor in v gledališču, iz katerega se spominja takratnega umetniškega vodje Petra Golovina, so jo angažirali še pred končano baletno šolo. Po štirih letih si je želela spoznati druga okolja, zato se je odločila, da bi *šla malo pogledat na Reko* – in tu ostala do upokojitve. Kmalu po njenem prihodu sta na Reko prišla tudi gledališčnika, zakonca Branka Rasberger Verdonik in Edo Verdonik, s katerim jo veže tudi spomin na prvi odrski nastop v Mariboru, v predstavi Miklova Zala. Vodja baleta ob njenem prihodu na Reko je bila Rusinja Olga Orlova, za njo pa sta prišla zakonca Irena in Maks Kirbos; on je bil znan plesalec, ki je plesal tudi v Monte Carlu in pariški operi, izjemen in nepozaben. Od Slovencev na reškem odru se spominja še Majde Škerjanc, Staneta Korena, Josipa Šuteja in Stanka Strniška, ki je odšel na Dunaj. Za balet je pomemben tudi Peter Pustišek, ki je prišel pozneje; bil je solist pa tudi izredno uspešen vodja. Pred delovanjem v društvu Bazovica je Sonja Kern Svoboda vodila baletno šolo v pionirskem gledališču v Neboderu na Sušaku, kar ima v lepem spominu, k delu v društvu Bazovica, za katero takrat ni vedela in po njem ni imela potrebe, saj je imela redne in pogoste stike s Slovenijo, pa jo je povabila pevka v opernem zboru gledališča, Danica Božič iz znane reške slovenske družine. Leta 1973 je Sonja tako prevzela vodenje folklorne dejavnosti, navezala je redne in zelo dobre stike s Tončko Marolt iz Ljubljane ter skupino uspešno in z ve-

likim veseljem vodila do leta 1999. "Spomini so prelepi, najlepši so na prvo skupino. Z menoj je bila deset let, ti moji mladi so nepozabni, povsod so bili zraven: radi so peli v zboru, pomagali v dramih, čistili dvorano, nosili kostume ali delali kulise; še danes se razveselimo, kadar se srečamo. Spremljala sem jih kot zaupnica za prve ljubezenske probleme in naprej do mature, vojakov, pa službe in družine. Ob petdesetletnici društva Bazovica so na proslavi v Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku po dvanajstih letih tako doživeto in zaneseno zaplesali

Sonja Kern Svoboda. Osebni arhiv.

ples iz opere Ero z onega sveta in potrkano polko, da je bilo iz občinstva slišati, da *ni v redu, da je Sonja pripeljala ansambel iz gledališča*. "Poglejte, ne mine leto, da mi ne bi Boris Vrabič, ki že trideset let živi v Švici, čestital za božič." V skupini sta plesala tudi njegova sestra Zvezdana in brat Ignac, oče Ignac pa je bil tudi predsednik (1978–1980). Tudi iz nekaterih drugih družin, kot sta denimo Grlica, Bojan in Milan, ali Rizman, Janko in Metka, je bilo več plesalcev. Zanimivo je, da je iz prve skupine pozneje izšlo kar osem zakonskih parov. "Imela sem lepa dekleta, prišli so luštni fantje, večinoma Slovenci, in res se jih je veliko spoznalo pri folklori in ostali so skupaj, večina do danes. V sedemdesetih in osemdesetih letih je bilo bolj skromno kot danes, dvorana s pečjo je bila grda, kurila sem med vso vajo, toda bilo je veliko entuziazma, veselja. Imela sem tri skupine, ritmiko, prvo in drugo skupino, pa ni bilo težav, če je kdo manjkal, vsi so vedeli, kaj je polka, kaj valček, bili so vplesani. Spo-

mnim se, kako majceni sta prišli Nina Rizman in Danijela Žibert. Trideset majhnih je bilo v ritmiki, vseh, ki so želeli, nisem niti mogla sprejeti; ko so šli dol po stopnicah, ni bilo konca. Ja, bilo je veliko veselje! Res ni bilo kot danes, ko se vse sveti, bilo je bolj po domače, ampak tudi vzdušje je bilo prav slovensko, domače." Nastopali so na Reki in v okolici, drugod po Hrvaškem, Italiji in skoraj po vsej Sloveniji, bili na majskih zletih bratstva in enotnosti v Beogradu, na kar so nepozabni spomini. Sonja Kern Svoboda je bila dolgo tudi v vodstvu društva Bazovica: "Tudi na to so lepi spomini, vselej je bilo tudi malo humorja, malo veselja, pozneje pa je postajalo vse nekako bolj uradno, prišli so mladi, pa računalniki, in spoznala sem, da se moj čas iztekel. V društvu pa mi manjka ta vrvež mladih, ki sem ga bila navajena, *mojih* je bilo povsod čutiti, v zboru, dramih, na prireditvah so bili najboljši plesalci, se je trgalo, kdo bo z njimi plesal ... Verjetno me je res čas povozil, pa marsičesa ne opazim ..." Današnje delo folklorne skupine oceňuje pohvalno: "Čestitam Nataši Grlica – imela je štirinajst let, ko je prišla v skupino – za postavitev Era, in vesela sem, da nadaljujejo."

Sonja Kern Svoboda je za svoje delo v društvu, v katerem je postavila tudi več koreografij za dramske predstave, prejela več priznanj in nagrad, med drugim tudi leta 1996 zahvalo organizacije Hrvaška žena za *moralno, materialno podporo v času domovinske vojne*, najbolj pri srcu pa ji je zlata Maroltova jubilejna značka, ki jo je prejela za *delo na področju obujanja in negovanja slovenskega ljudskega izročila*.

Ohranja stike s kolegicami iz teatra in pohvali novega vodjo baleta v reškem gledališču, ki je znova navezal stik z upokoženimi umetniki, redno pa obiskuje tudi prireditve v Slovenskem domu: "Seveda vedno rada pridem! Veste, zame je Bazovica košček Slovenije, košček moje domovine, in Bazovica mi bo vedno pri srcu – prvič, ker sem imela trideset res lepih let, drugič pa, tu so Slovenci, in to me vedno vleče," z nasmehom konča pogovor.

Marjana Mirković

Avtorica fotografij o pomladi je Anita Hromin.

